

H U N G A R I A N M O N I T O R I N G

1989. JÚLIUS 6.

CSÜTÖRTÖK

Ö S S Z E F O G L A L Ó

- Meghalt KÁDÁR János. A 77 éves politikus hosszan tartó, súlyos betegség után a délelőtti órákban hunyt el. Az MSZMP Elnöksége fájdalommal és tisztelettel adózik emlékének 357,66,376
- Hogyan reagált a világ KÁDÁR János halálhírére? - a berlini TV-ban elhangzott: Amikor Nagy Imrét és társait temették, eltemették KÁDÁR János történelmi tekintélyét is 378
- A sors iróniája: KÁDÁR János ugyanaz nap halt meg, amikor a magyarországi legfelsőbb bíróság felmentette 1956 októberének később kivégzett miniszterelnökét és társait az ellenük felhozott vádak alól! 379
- A legfelsőbb bíróság elnöki tanácsa hatályon kívül helyezte a legfelsőbb bíróság népbíróági tanácsának 58-ban hozott ítéletét, mert azok törvénysértők voltak! Az elítélteket bűncselekmény hiányában a tanács felmentette! 367,369, 359, 381
- Az olasz szocialista párt egyik illetékes vezetőségi tagja levélben kérte a római fővárosi tanácsot, héogy nevezzenek el az olasz fővárosban teret NAGY Imréről 342
- Helyreigazítás: Az MSZMP bpesti reformkörének szóvivője elmondta, összefoglalójában tévesen szerepelt a reformpárt elnevezésben a "szövetkezet vagy részvénytársaság" szó 345
- A NÉPSZABADSÁG értesülése szerint a MDF pécsi szervezete ACZÉL György betegségére való tekintettel felfüggesztette a képviselői visszahívására tett javaslatát 343
- A bpesti pártbizottság cáfolta a neki tulajdonított állásfoglalást, amely szerint el kell határolni az MSZMP jobboldalán működő reformmozgalom, főként a bpesti reformkör szélsőséges követeléseitől 370
- Az Egyesült Államok célja, hogy sikeresek legyenek a magyar reformok - Bush elnök kedden, a kéora esti órákban érkezik Bpestre 372, 386
- NYERS Rezső vezetésével elutazott a magyar küldöttség a VSZ tagállamainak csúcstalálkozójára. A delegáció tagjaként NÉMETH Miklós, HORN Gyula és KÁRPÁTI Ferenc is résztvesz a bukaresti ülésen 383
- Bpsten a Parlamentben újabb ülést tartott a háromoldalú nemzetközi kerekasztal 387
- A Magyar Néphadsereg egyoldalúan létszám- és fegyverzetcsökkentést hajtott végre - sajtótájékoztatót tartott a HM. 388
- A HM. kéri a sorozáson már résztvett sorköteleseket, hogy amennyiben fegyver nélküli polgári szolgálatot kívánnak teljesíteni, kérvényüket július 31-ig nyújtsák be 367

(folytatás a következő oldalon)

- A genfi leszerelési értekezleten a magyar küldött javasolta, hogy tiltsák be a radiológiai fegyverek esetleges gyártását 360
- Csak az emberi jogok tiszteletben tartása adhat szabadságot és független életet a világon élő embereknek. - Az észak-koreai ifjúsági találkozón hangzott ez el a magyar küldött felszólalásában 361
- A Magyar Katolikus Püspöki kar törvényes garanciát igényel arra, hogy szavatolják az egyházi élet teljes szabadságát 372
- Az egyházpolitikában visszarendeződési folyamat indult meg a SZDSZ evangéliumi keresztények csoportja szerint 390
- Vajon megtörténik-e a közeljövőben a követelt debreceni katonai repülőtér bezárása? 390
- A közalkalmazottak szakszervezete nyilatkozatban a közigazgatás átfogó reformját sürgeti 392
- A vasutas nap alkalmából URBÁN Lajos, az Államvasutak elnöke-vezérigazgatója mondott beszédet 364, 391
- VARGA János, a Duna-Kör egyik alapítója bejelentése szerint kiválik a szervezetből 364
- A Komárom megyei tanács hivatalosan kérte a megye régi nevének visszaállítását 365
- Ausztria 1 millió schillinges segítyt ad a Magyarországon tartózkodó román menekülteknek 371
- Lapszemele: Realitások Bukarestben 339
- Reakció POZSGAY Imre Der Spiegelnek adott interjújára 346
- A Csongrád megyei tanács mai ülésén lezárult a szegedi KNEB-ügy 391
- Mától ismét a Szabadság téren látható annak az amerikai tábornoknak a szobra, akit a Tanácsköztársaság leverése után megakasztályozta, hogy Romániába szállítsák a Nemzeti Múzeum múltkincseit 386
- A kiskunsági ÁG apalypusztail környezetszennyezésének fejleményei 365
- Ipargazdák: beszélgetés a Magyar Villamos Művek Tröszt vezérigazgatójával. - II. rész 373
- Falurádió: szőlő, bor, érdekvédelem 352
- Külpolitika:
- Lengyelországban és Magyarországon zajló változások kizárólag a két népre tartoznak. hangzott el Gorbacsov és Mitterrand megbeszélésén (343)
 - North meglepően enyhe ítélete kapcsán (345)

(folytatás a következő oldalon)

-3- Hung.Monit/ÖF.

- Szovjet értékelés 56-ról, 68-ról, ill a mai fejleményekről (359)
- Gorbacsov mai felszólalása a Strassbourgban (360) (385)
- Továbbra sem tudni kit vagy kiket jelölnek köztársasági elnöknek Lengyelországban (361)
- Prágában a lapok még mindig az ellenzék azon felhívásával foglalkoznak, amely megkérdőjelezi a vezetés politikáját (362)

-

A HIRVILÁG TARTALMA:

- KÁDÁR János halálának híre az ország minden részéből részvétnyilvánítások érkeztek. (395)
- Az utca emberének véleménye (397)
- Külföldi reakciók (398)
- Bukarestben holnap kezdődik a VSZ csúcstalálkozója 399

- o -

1989 július 6. - Csütörtök

KOSSUTH ADÓ

Időjárásjelentés:

Általában kevés a felhő az ország felett. A hőmérséklet 14 és 20 fok között van.

Napközben folytatódik a kánikula. Általában napsütéses idő várható, csak időnként lesz felhős az ég. Helyi záporra és zivatarra legfeljebb délnyugaton számíthatnak. A hőmérséklet délután 30, este 25 fok körül várható.

-

LAPSZEMLE

06.33 h

Összeállította Tarján Miklós.

Ma utazik Bukarestbe a legmagasabb szintű magyar párt és kormányküldöttség a Varsói Szerződés politikai tanácskozó testületének soros ülésére. Az eseménnyel kapcsolatban közöl írást céljainkról a MAGYAR HIRLAP "Realitások Bukarestben" címmel. Mi azokat a törekvéseket támogatjuk, amelyek a két szövetségi rendszer közti viszonyban a katonai szembenállásról a politikai párbeszédre helyezik át a hangsúlyt.

A NÉPSZABADSÁG bukaresti tudósítója arról számol be, hogy Gyulafehérváron a román baráti csoport összejövetelet tartott. A résztvevők kifejezték azt a reményüket, hogy a román és a magyar nép a jövőben barátságban és jó megértésben fog élni.

A MAGYAR NEMZET munkatársa interjút készített Martonyi Jánossal, aki a reprivatizálási program kormánybiztosa. Teljesen abszurd, hogy miközben a kereskedelemben és a vendéglátásban világszerte a magántulajdon az uralkodó, nálunk még ezekben a szektorokban is hihetetlenül magas,

(lapszemle)

73 % az állami tulajdon aránya. Ideológiai korlátok nélkül, a közvélemény támogatásával, a nemzetközi tapasztalatok figyelembe vételével kell a programot végrehajtanunk, mondta a kormánybiztos.

A NÉPSZAVÁ-nak adott interjut Hegedüs Lajos a hartai Erdei Ferenc tsz elnöke, az MSZMP politikai intéző bizottságának tagja. Véleménye szerint a buza, a kukorica, a napraforgó, a szántóföldi növények termelésének kedveznek a nagyüzemi földtáblák. Ezeket nem szabad szét-szedni. Ugyanakkor tudomásul kell venni, hogy nem minden mezőgazdasági tevékenység számára előnyös a nagyüzem. Ilyen pl. az állattenyésztés.

A MAGYAR NEMZET moszkvai tudósítója beszámol arról, hogy Lenint bírál kisregény jelent meg egy moszkvai folyóiratban.

A MAGYAR HIRLAP-ban Varga Sabján László a minisztertanács személyzeti főnöke nyilatkozik a kormány megújuló személyzeti politikájáról. Mint elmondta, hozzá kell szokni a gondolathoz, hogy a politikai, kormányzati megbízatás nem élethosszig szól.

Mi is munkavállalók akarunk lenni, ugyanazokkal a jogokkal, kötelezettségekkel, mint a többi magyar állampolgár. Ezt Demény Ferenc mondta a tegnap megalakult Független Rendőrszakszervezet képviselője a MAGYAR HIRLAP-nak adott interjújában.

-

REGGELI PÁRBESZÉD

06.45 h

- Tavaly év végén alakult meg a párttagok csongrádmegyei Reformköre. Ezt követte a kaposvári majd napokon, heteken belül az egész országban az MSZMP-n belül komoly szellemi erők kezdtek zászlótbontani. Abban mindenki egyetértett, hogy megjelenésük az MSZMP politikájának kritikája. A Reformkörök megítélése azonban létrejöttük pillanatától kezdve vitatott. Szerveződésüket kezdetben a pártvezetés alig tűrte, vízszintes, majd függőleges összekapcsolódásuk frakciózásnak minősült. De ahogy országszerte erősödött ez amozgalom, megtűrtté vált. Különöse miután kiderült, hogy elkerülhető a pártszakadás. Tegnap NYERS Rezső már azt mondta, hogy a reformköröket nem szabad jobboldalinak minősí-

(reggeli párbeszéd)

teni. Az MSZMP elnöke a budapesti reformkörök összejövételén arról is beszélt, hogy a reformok megvalósítása érdekében meg kell akadályozni a visszarendeződést. A budapesti reformkörök tegnapi tanácskozásáról Orosz József készített összefoglalót:

- Valóra vált Rákosi Mátyás jóslata, mindenért, ami ebben az országban történik, a kommunistákat terheli a felelősség. A hirhetté vált kecskeméti mondatot a budapesti reform kommunisták egyik vezetője idézte. Azt azonban visszautasította, hogy a párttagság kollektív bűnös lenne. Az MSZMP-n belüli ugynevezett avantgárd irányvonal az, amelyik most a párt demokratikus baloldalát, a jövőben pedig a centrumot alkothatja. ÁGH Attila szerint hatékonyabb párbeszédet kell kialakítani a pártvezetés reformpárti tagjaival. Ez annál is inkább sürgetőbb, mert még nem zárult le a személycserékkel a GRÓSZ-kurzus, azonban az mind szélesebb körben válik világossá a pártban, hogy GRÓSZ és csapata habozásával, a szükséges reform lépések halogatásával valamint a párt belső reformjának elmulasztásával, kárt okoz. A politológus szerint a párt válság időszaka még nem múlt el. Halaszthatatlan a KB személyi megújítása, ugyanis ha a régi gárda tagjai automatikusan a kongresszusi küldöttek közé kerülnek, ez veszélyezteti a megújulás lehetőségét. A budapesti elméleti műhely álláspontja az, hogy az októberi tanácskozás a történelmi modellváltáshoz programot adó, a kotmányozó kongresszus kell, hogy legyen. Szükségesnek tartják a párt nevének megváltoztatását is. A Magyar és a Szocialista jelzőt megfelelőnek találják, azonban a párt megnevezés helyett alkalmasabb a szövetséget vagy részvénytársaság kifejezés használata. Végül is a Magyar Szocialisták Szövetsége vagy a Szocialista Magyar Szövetség nevet javasolja a budapesti elméleti műhely. Az októberi kongresszusnak pártprogramot kell hirdetnie, azonban már most felhívták a figyelmet arra, oda kell figyelni a lengyel választások eredményeire és abból a szükséges tanulságot le kell vonni, mondták. A párttagsághoz eljuttatott üzenetükben a budapesti reformkör úgy gondolja, az MSZMP most ritka történelmi esélyt ragadhat meg. Visszautasítják, hogy a mozgalmat nem ritkán jobboldali szélsőségeseknek nevezik a párton belül. Elutasították a bp-i pártbizottság legutóbbi állásfoglalásának azt a részét, amely úgy fogalmazott, hogy el kell határolódni az MSZMP jobboldalán működő reform mozgalom, főként a budapesti Reformkör szélsőséges követeléseitől. NYERS Rezső az MSZMP elnöke is cáfolta ezt az állítást és egyenesen azt mondta, hogy a reformkörök szükséges feladatot látnak el,

(reggeli párbeszéd)

ugyanis ők az elavult strukturát próbálják megbontani és részesei a szocializmus újragondolásának. NYERS Rezsőnek azt az állítását, hogy a reformkörü mozgalom nem a politikai jobboldalon helyezkedik el, néhányan úgy minősítették, ezzel apártelnök azt a vitát és kritikát, valamint támadást akarta lecsendesíteni, amit az jonnán megalakult pártelnökség kap nap mind nap és éppen a reformköröktől, nevezetesen, a négytagú elnökség létrejötte személyi kompromisszumok eredménye, ami nem garancia az MSZMP megújulására. NYERS Rezső ezekre a kérdésekre a következőket válaszolta:

- (NYERS) Ilyen vélemény elhangozhat, ez nem pártellenes álláspont és ez nem jelenti azt, hogy ez feltétlenül így van. --

(megismétlik a tegnapi Hírvilágban elhangzott nyilatkozatot - lásd 331.old)

-

KRÓNIKA

07.00 h

- Julius 6-a csütörtök, Csaba napja van. A mikrofonnál Nej György. A hírösszefoglaló tartalma. - Időjárás

Továbbra is válságos KÁDÁR János állapota. A politikust hétfőn vitték kórházba súlyos légzési és keringési panaszokkal valamint tüdőgyulladással. A szerda este kiadott orvosi jelentés szerint, állapota nem javult.

- Ma kezdődik a NAGY IMRE és társai ügyében benyújtott törvényességi óvás tárgyalása a legfelső bíróságon. A nyilvános ülésről KOPÁCSI Sándort és VÁSÁRHELYI Miklóst, az ügy két élő szereplőjét is értesítették és a perben halálraítéltek és kivégzettek illetve a szabadulások elhunytak hozzátartozóit is tájékoztatták. Előreláthatólag a délután folyamán határozatot is hirdetnek.

- Az MTI római jelentése szerint, az olasz szocialista párt egyik illetékes vezetőségi tagja levélben kérte a római városi tanácsot, hogy nevezzen el teret az olasz fővárosban NAGY Imréről.

(Krónika, 7 h)

NYERS Rezső szerint a reformköröket nem szabad jobboldalinak minősíteni. Az MSZMP elnöke a budapesti reformkörök összejövételén arról beszélt, hogy a reformok megvalósítása érdekében meg kell akadályozni a visszarendeződést. A reformkörök összejövételén résztvevők visszautasították a bp-i pártbizottság legutóbbi állásfoglalásának azt a részét amely szerint el kell határolódni az MSZMP jobboldalán működő reformmozgalom, főként a budapesti reformkör szélsőséges követeléseitől.

- BARABÁS János az MSZMP KB új titkára pártjában határozottnak mondta az elhatárolódás szándékát a balos szélsőségesektől, pl. az úgynevezett Marxista Egységplatform nézeteitől. Ugyanakkor el kell határolódni azoktól is, mondta, akik a reformvonalat szélsőséges eszközökkel szeretnék rákényszeríteni az emberekre. A KB titkára egy kaposvári tájékoztatón azt mondta, meg kell vizsgálni mi az oka annak, hogy egyre többen kérdőjelezik meg a vezető szervek legitimitását.

A Szabad Demokraták Szövetség ügyvivői testülete bírálta azt a döntést hogy BEREZ Jánost választották az Országgyűlés külügyi bizottságának elnökévé. A szövetség szerint Berecz megválasztásával a parlament tovább rontotta saját hitelét.

- A NÉPSZABADSÁG értesülése szerint, a Magyar Demokrata Fórum pécsi szervezete ACZEL György betegségére való tekintettel földüggesztette a parlamenti képviselő visszahívására tett korábbi indítványát. A szervezet

- M.Gorbacsov franciaországi látogatásának mai harmadik napján beszédet mond az Európatanács strasbourgi ülésén. A szovjet vezető Mitterrand után találkozott a francia KP főtitkárával G.Marchaisal is, akit szeptemberben Moszkvába várnak. A Gorbacsov-Mitterrand megbeszélések részleteiről valamint a szovjet vezető párizsi sajtótájékoztatóján elhangzottakról Keleti Miklós tudósít Párizsból:

- A Lengyelországban és Magyarországon zajló változások kizárólag e két népre tartoznak, Moszkva mindazonáltal szimpátiával figyeli a két országban zajló demokratizálódást. Gorbacsov szerint, semmilyen elvi akadálya nincs Lech Walesa moszkvai látogatásának. Romániával kapcsolatban nem kívánt direkt módon állástfoglalni a szovjet államfő. Az ország sorsáról a román népnek kell döntenie, mondta. De hozzátette

(Krónika, 7 h)

a modern Románia végre meg is érdemelné ezt a lehetőséget. Hasonlóan diplomatikusan nyilatkozott Gorbacsov Kináról és a berlini falról is. Bush elnök azon javaslatára, miszerint ki kellene vonni a szovjet csapatokat Lengyelországból, Gorbacsov azt mondta, egyelőre az amerikaiak még nem válaszoltak a mi korábbi csapatcsökkentési idítványainkra. Ezzel együtt nincs tabu téma, minden kérdés nyitott. A peresztrojka pillanatnyi állásáról Gorbacsov, ellentétben az itteni sajtóvéleményekkel, optimistán nyilatkozott és különösen a szovjet választásokat nevezte korszaknyitó jelentőségű eseménynek. A saját pozíciójának stabil vagy kevésbé stabil voltára irányuló kérdéseket pedig irigylésre méltó humorérzékkel háritotta el. Azt viszont leszögezte, hogy a peresztrojka nem valamiféle gorbacsovi találmány, hanem történelmi szükségszerűség.

Prága: Csehszlovák ellenzéki szervezetek felszólították több szocialista ország kormányát, hogy vizsgálják felül szerepüket az 1968-as prágai tavasz elfojtásában. A Charta-77 nevű csoport szóvivője elmondta a brit hírügynökségnek, hogy levelet küldtek Bulgária, Lengyelország, Magyarország, az NDK és a SzU kormányfőikhez. Ebben kijelentik, szerintük a beavatkozás a nemzetközi jognak ellentmondó büntett volt és itt az ideje, hogy ezt a kérdést újra értékeljék. A csehszlovák ellenzéki aktivista lehetségesnek tartja, hogy Lengyelország és Magyarország már a közeljövőben hajlandó lesz átértékelni a szerepét az 1968-as beavatkozásban.

Peking: Kinában újabb 50 embert tartóztattak le és így 2500 fölé emelkedett azok száma, akiket a véres pekingi események óta vettek őrizetbe. Az egyik angolnyelvű pekingi napilap arról számolt be, hogy felfüggesztették a kínai TV négy munkatársát, mert a rendkívüli állapot kihirdetése után állítólag nem támogatták elég határozottan a pekingi kormány irányvonalát.

Lima: Peruban megsebesült 30 szovjet tengerész amikor bombát robbantottak az őket szállító busz alatt. Négyük állapota súlyos. A perui hatóságok szerint a merényletet a fényes ösvény nevű maoista gerilla szervezet követte el. A csoport bírálja a SzU-t, mert annak vezetése szerintük elárulta Marx, Lenin és Mao eszméit. A merényletet azzal is összefüggésbe hozzák, hogy a perui kormány a közelmúltban új szovjet helikoptereket vásárolt, hogy hatékonyabban tudjon küzdeni a gerillák ellen.

(Krónika, 7 h)

- Meglepően enyhe ítéletet hoztak az Oliver North, vagy az irán-contra ügyben az Egy.Áll-ban. - P. Szabó József tudósít.

- Az alezredes nagy győzelmet aratott az ítélettel, amelynek lényege, hogy nem kell börtönbe mennie, igaz szenátor sem lehet belőle. Tul enyhe volt az ítélet... tul szigorú, így a bírálók. Abban mindenki egyetért, hogy a bírónak sok olyasmit kellett tudnia, amit senki más nem tud. North mindenesetre fellebbezett, sokak szerint az elnöki kegyelem se kizárt, de inkább később és még az sem végleges, hogy Northnak végképp le kell mondani évi 23.000 dolláros nyugdíjáról. Annyi biztos, hogy a North-ítélet valóban enyhe, ha ahhoz hasonlítom, hogy egy adócsaló szálloda menedzsernek, aki szintén tegnap állt a bíróság elé, 25 évi börtönbüntetéssel kell szembenéznie.

Sporthirek:

Tudósítás a denveri vivó VB-ról.--

- Néhány perccel ezelőtt telefonált szerkesztőségünkbe Szántó György az MSZMP budapesti reformkörének szóvivője. Elmondta, hogy tanácskozásokról szóló összefoglalónkban tévesen állítottuk, hogy az általuk javasolt reformpárt elnevezésében szereple a szövetkezet vagy részvénytársaság szó. Az értekezleten különben példaként az hangzott el, hogy Magyar Szocialista Párt illetve Magyar Szocialista Demokrata párt. A stúdióban Orosz József, aki tegnap résztvett a tanácskozáson. Akkor hogyan volt?

- Az általam készített összefoglalóban a budapesti elméleti műhely egy írásos anyagából indéztünk, amelynek az volt a címe, hogy kérdések a kongresszusra készülőkhez. Ezt az ominózus mondatot, amelyben szerepel a szövetkezet illetve a részvénytársaság, szeretném most szó szerint idézni: Mi magyar emberek vagyunk, akik szocialista társadalmat akarunk így a magyar és a szocialista találó megnevezés. A párt helyett azonban alkalmasabb egy szövetkezet, egy részvénytársaság - e két szó időjelenben van. Tehát akkor az MSZMP Magyar Szocialisták Szövetsége vagy Szocialista Magyar Szövetség névre módosuljon.

- Tisztáztunk mindent. -

o7.25 h

- Néhány nappal ezelőtt POZSGAY Imre államminiszter a Der Spiegelnek adott interjújában azt mondta, hogy az MSZMP szerinte leginkább a Magyar Szociáldemokrata Párttal és a Magyar Demokrata Fórummal léphet koalícióra. A Szabad Demokraták Szövetségéről az államminiszter azt mondta, hogy nagyon komoly értelmiségi erőt képvisel, ám ez a szervezet intellektuális bíráló kedve okán nem fog tömegbázisra lelni, hanem mindig a klasszikus ellenzék szerepét játssza majd. Munkatársunk Tassi Katalin megkérdezte az SzDSz egyik szóvivőjét Haraszti Miklóst, mi az ő álláspontjuk?
- Egyetértéssel fogadjuk Pozsgay Imrének azt a szándékát, hogy a Szabad Demokratákkal nem óhajt a szabad választások után koalíciót alkotni. Azt hiszem, hogy a szabad demokraták közvéleménye, többsége ugyanezen a véleményen van az MSZMP-ről, amelynek megújulása még várat magára és megújulás utáni állapota pedig még az ismeretlen homályába vész el.
- Végül ez szó szerint ez nem hangzott el ebben az interjúban.
- Pozsgay Imre azt mondja, hogy a szociáldemokratákra és a MDF-re gondol koalíciós partnerként. A szociáldemokratáktól úgy hallottuk, hogy csodálkoznak azon, hogy ezt a velük való megbeszélés nélkül Pozsgay Imre így kijelenti. Figyelemre méltónak ebben az interjúban leginkább nem is ezt a jósolgatást tartom, hanem azt, hogy Pozsgay Imre itt nyilatatan elvállalja, hogy az MSZMP választási kampányát vezeti. Pozsgay Imre a szabad demokratákban az MSZMP komoly bírálóját látja és ebben a tekintetben megint egyetértünk.
- Önök nem kívánják az ellenzék szerepét betölteni?
- Természetesen az ellenzék szerepét igyekszünk betölteni minden olyan kormánnyal szemben, amely nem következetesen demokratizálja a magyar társadalmat.
- És gondolja, hogy tömegbázisra tehetnek szert?
- Igen, határozottan úgy gondolom, hogy a magyar társadalom tömeges támogatását fog adni annak apártnak, amelyik a régi rendszertől való megszabadulásnak, az új demokratikus rendszerbe való békés átmenetnek, a biztos gazdasági jövőnek, a nyugathoz való felzárkózásnak a legmegbízhatóbb programját terjeszti elő.
- Hányan tagjai jelenleg az SzDSz-nek?
- Jelenleg 3-4000 lehet a bejegyzett tagságunknak a száma. De hadd mondjak itt valamit. Az emberek ebben az országban a szervezkedést, a belépést meggondolják már a szabad választásokig. Nem fognak tömegesen

(Az SzDSz véleménye egy koalícióról)

beözhölni az új pártba, még akkor is, ha tömegesen elhagyják az MSZMP-t, amire számíthatunk. És a szabad választások után, amikor már látták, hogy ez működik, amikor látták, hogy hihetnek a szemüknek, akkor kezdődik majd egy normális, tagsággal is mérhető pártélet. De az új pártok befolyása addig is a taglétszámokkal nem mérhető módon nagy, aránytalanul nagy a taglétszámukhoz képest és ez azért van, mert minden diktatúra megszűnésének az örök törvénye, hogy az emberek először negatívan választanak, a múlt ellen választanak.

-

o7.30 h

Bölcs István filmlevele egy amerikai zenés filmről. --

-

o7.42 h

- Lapszemle helyett most egy helyi lap szemle. Remélhetőleg nem valamennyiünkről szól. A tudósító Zengő Árpád:

- Éppen egy hete történt, hogy a TARJÁNI TÜKÖR c. hetilap vásárlója, amint kézbe vette az ujságot, azonnal pörgetni kezdte annak lapjait, mert nem tudta mire vélni azt a címdalra megjelent mondatot, hogy a belül közölt autóbusz menetrend hasonló módon való közlése másutt enyhén szólva is utánzás. Az olvasó még akkor se értette igazán, hogy miről van szó, amikor kézbe vette a NÓGRÁD c. napilapot, amiben szintén megjelent Salgótarján új autóbuszközlekedési rendje. Hogy szinte teljesen egyforma mindkettő? Na és? A Volánnál szerkesztik, talán reklám és mindenkit érdekel. Csak ma reggelre derült ki, hogy miért kellett a figyelmeztető mondat. A Tarjáni Tükör igazgató főszerkesztője egy önmagával készített interjúban leírja lapja mai számában, hogy a pillanatok alatt zsebfüzetté hajtogatható menetrend ötlete az övé. Az újszerű rendszerben szerkesztett tájékoztató létéről és megjelentetéséről írásban értesítette a Nógrád főszerkesztőjét azt is közölve, hogy saját szellemi termékéről van szó, tehát a közléshez az ő engedé-

(nógrádi tudósítás)

lyét kell kérni. Némi betűtípus változtatást kivéve, mégis megjelent a napilapban a menetrend. Ez hogyan történhetett? A két lapot ugyanabban a nyomdában készítik és ugyanaz a számítógép őrzi a megjelenésre szánt írásokat. Ennek tárolójából vették elő illetéktelenül a Nógrád készítői. Ezt a Tükör igazgató-főszerkesztője azzal bizonyítja, hogy az általa elkövetett hibák is azonosan jelentek meg a másik ujságban. Azt is bejelenti, hogy per lesz az ügyből. Mint a balassagyarmatiból. Az ott megjelent IPOLY címes viselő lap ugyanis glosszát közölt a Gyarmati Napló felelős szerkesztőjének egy tárcája kapcsán. Ebből kitűnik, hogy a szerzők nem értettek valamiben egyet. Oly annyira, hogy a Napló felelős szerkesztője magánvádas pert indít becsületsértésért és hitelrontásért az Ipoly ellen. Ugyanő egy szerzővel nem jegyzett írásban arra a kérdésre, hogy mit szól az Ipolyhoz, szó szerint a következőt mondta, magánbrossura, önképzőköri szinten, így mindentől, a szakmától is független. Ebből megint per lesz, akárki meglátja. Vagy háboru, sajtóháboru Nógrádban.

KOSSUTH ADÓ

HIREK

08.00 h

Továbbra is válságos KÁDÁR János állapota.--(ismétlés)

NYERS Rezső szerint a reformköröket nem szabad jobboldalinak minősíteni. Az MSZMP elnöke a bp-i reformkörök összejövételén arról beszélt, hogy a reformokmegvalósítása érdekében meg kell akadályozni a visszarendeződést.--(ismétlés)

Ma kezdődik NAGY Imre és társai ügyében benyújtott törvényességi óvás tárgyalása. --(ismétlés)

Külföldi jelentések:

M.Gorbacsov franciaországi látogatásának harmadik napján Strasbourgba utazik ahol elsőként a keleteurópai vezetők közül beszédet mond az

(hírek, 8 h)

Európatanács ülésén. A szovjet vezető Mitterrand elnök után találkozott a francia KP főtitkárával G.Marchaisal, akit szeptemberre várnak Moszkvába. Gorbacsov és Mitterrand megbeszéléseinek részeteiről hallgassák meg Keleti Miklós tudósítását Párizsból. -
(ismétlés, lásd 343.old)

Washingtonban enyhe ítélet született a North-perben. New Yorkból jelenti P.Szabó József. --- (ismétlés, lásd 345.old)

Peruban megsebesült 30 szovjet tengerész, amikor a fővárosban bombát robbantottak az őket szállító autóbusz alatt. -- (ism)

KOSSUTH ADÓ

09.47 h

(zenei adás közben)

Meghalt KÁDÁR János.

Most kaptuk a hirt, hogy az MSZMP volt elnöke délelőtt 9 óra 16 perckor hosszantartó súlyos betegség után elhunyt.

Temetéséről később intézkednek. Tudatja az MSZMP KB a párt tagságával és az egész magyar néppel.

(gyászzene)

KOSSUTH ADÓ

HIREK

10.00 h

Meghalt KÁDÁR János. Az MSZMP Központi Bizottsága mély fájdalommal tudatja a párt tagságával és az egész magyar néppel, hogy ma délelőtt 9 óra 16 perckor, hosszantartó súlyos betegség után elhunyt KÁDÁR János. Az MSZMP elnökségének jelentése tudatja, hogy temetéséről később intézkednek.

KÁDÁR János élete és munkássága szorosan összefonódott a magyar és a nemzetközi munkásmozgalommal. Fiumében született 1912-ben. 1931-ben lépett be a Kommunisták Magyarországi Pártjába. 11 évvel később a KB tagja, majd a testület titkára lett. A 2.világháború utolsó éveiben az ellenállás egyik vezetője volt. A felszabadulás után a Magyar Kommunista Párt központi vezetőségének és politikai bizottságának tagja, 1946-tól főtitkár-helyettes. Kádár János 1948 és 50 között belügyminiszter volt. 1951 tavaszán letartóztatták, a börtönből háromév múlva szabadult. 1956 júliusától ismét politikai bizottsági tag és a központi vezetőség titkára. 1956 novemberében vezetésével alakult meg a forradalmi munkás paraszt kormány és az MSZMP ideiglenes központi bizottsága. Kádár János 1957 júniusától volt a KB elsőtitkára. 1985-ben főtitkárrá, tavaly májusban az országos pártértekezleten elnökké választották. Ebből a tisztségéből idén mentették fel. Kádár János haláláig országgyűlési képviselő volt.

(hírek, 10 h)

- A korszakot, amely nevét kapta tőle, már akkor temettük, amikor még élt. Végleg eltemetni azonban vele sem tudjuk. Az magunk is vagyunk. 20. századi magyar történelem, idegennek igazából érthetetlen, nekünk mámor vagy jajveszékelés, talán ez egyszer már nem tanulság nélkül való. A korszak, amelyhez nevét adta, neki és nekünk a sors, életünk keretét szolgált. Közösek voltunk a hitben és az öncsalásban, közös volt hihetőleg az elhivatottságunk, nagyvonalu feledékenységek és a tévhit; a jövő érdekében minden alku megköthető. A korszak, amely nevétől megfosztotta és a történelembe küldte őt, ahogy velünk, vele sem fog tudni elszámolni. Meddig tartott a sziklaszilárd meggyőződés valamiféle történelmi logikában és hol kezdődött a beletörődés a rokontalan magyar lét korlátaiba, ki tudja a pontos határvonalat. Kádár János tragikus sorsu egyénisége legujabb történelmi fordulónak. Mert azok a kis és nagy alkuk végül is nem az ő lelki békéje miatt kötöttek, társadalmi békét kívántak szolgálni. És szolgáltak is. A modell lehetőségeihez képest a legtisztességesebben. Annyi balszerencse közt, oly sok viszály után, volt másfél olyan évtizedünk, amilyen talán csak a múlt században utoljára. Erőre kaphattunk általa és nemcsak anyagi értelemben. Akik ezt a néhány évtizedet ebben a rendszerben éltek végig, Magyarországon élhették végig a legteljesebben. A többi néma csend. Akik pályáját metszették egy más dimenzióban hőssé magasodtak. Neki meg kellett élnie, hogy a mű végletesen megrendült, mert tévedésre épült, félreértett történelmi parancsra és arra a képtelenségre, hogy a jövő majd minden multat igazol és törvényesít. De mert most úgy léphetünk át egy új Magyarországra, hogy nem kell megtagadnunk az előzőt, a régit, úgy szakíthatunk, hogy magunkkal vihetjük ami belőle folytatható, hát az is ő, azon is rajta kezevonása. A bucsu pillanatában minden már visszavonhatatlanul a történelemé. A kortárs valószínűleg ezuttal sem lesz képes elfogulatlan maradni. Pedig most, egy másik temetés tőszomszédságában, ez a gyász újabb esélyt kínál a hátramaradottaknak. Tárgyilagosan venni birtokba a multat, hogy a jelenben legyen összeköthető a jövővel.

Kerekes Andrást hallották.

időjárás..

KOSSUTH ADÓ

FALURÁDIÓ

o5.4o h

A mikrofonnál a szerkesztő Pfeiffer Julia.

- Szőlő, bor és érdekvédelem. Legjobb tőke a tudás. A sláger a kicsi és sötétzöld. Lecke önbizalom híján. - Ezek mai témáink.

- Gyöngyös a szőlő és bor városa. Éppen ezért ma ott megalakul egy újabb érdekvédelmi szövetség. Az indoklást Berta Béla mondja el.

- Manapság úgy tűnik, hogy a jó bornak is kell cégér. Kérdezhetnék, hogy a jóminőségű magyar bor hirneve ennyire megkopott? Ezt nem állítom tanám. De azt igen, hogy a szőlőtermesztők az utóbbi években nehéz helyzetbe jutottak. Az ismétlődő aszályokhoz, a nagyon erős fagykárokhöz párosultak az alacsony felvásárlási árak. És a megnövekedett energiaárak, anyag árak, munkabér költségek és mindezeket tetéztve, a szűkülő borpiac, akészletek felhalmozódása. A szomorú eredmény, nagyon sok gazdaságban a szőlőtermesztés veszteséges ágazattá vált, főleg az alföldi borvidéken. A termelők bizalma megingott. Érdekeik védelme, képviselete nem megfelelő. Ez késztette a szőlőtermesztőket, hogy megalakítsák a Magyar Szőlő és Bortermelők Országos Szövetségét. Alakuló küldött közgyűlésüket ma tartják Gyöngyösön. Előzetes információim szerint, a szövetség a következőket vállalja: Szervezi és koordinálja a szőlő és bortermelést. Képviseli az érdekeket. Tagjai érdekében eljár a helyi és országos államigazgatási szerveknél, a borvidékeket érintő ügyekben. Gondoskodik, hogy a származás és eredet védelem előirásai érvényesüljenek. Tehát, mint mondtam, kell a cégér. Aztán a szövetség véleményezi a telepítendő szőlőfajtákat. Állástfoglal a mennyiségi és minőségi arányok meghatározásánál. Közreadja véleményét a szőlő és bor import és export elvi és gyakorlati valamint mennyiségi és minőségi kérdéseiben. Szükség esetén szaktanácsadási tevékenységet lát el. Rendszeresen kapcsolatot tart a kutató intézetekkel. Piackutatást végez, szervezi a reklám és propaganda tevékenységet. A tagok borait az idegenforgalom területén is népszerűsíti. És ha mindezt meg is tudják valósítani, akkor ez már valóban..... (?)

- kisgépek mellett a... jó szerszám. Takács András interjuja.

- Nemrégiben jelent meg az Agroinform kiadásában egy csodálatos kötet.

(Falurádió)

A növények táplálkozási zavarai és betegségei - ez a kötetnek a címe és studiánkban a szerző dr. Patócs Imre. - (a közép és felsőszintű oktatásnak szánták a könyvet, kutatóknak de gyakorlati szakembereknek, növénytermelőknek is. 300 színes fotón dokumentálja azokat a Magyarországon legjellegzetesebben előforduló tápanyaghiány tüneteket, amelyek az utóbbi időben mind gyakrabban előfordulnak. Másik 300 fotón a növények legjellegzetesebb gomba és vírus betegségeit mutatja be. Természetesen a megfelelő védőszereket is tárgyalja a könyv, melynek ára 800 forint.))

- Végetért a zöldborsó szerzon, ideje levonni a tanulságokat. Pajzs Judit ezt teszi interjújában:

- A ..sorozatnak gyakorlatilag a végén vagyunk akkor, amikor .. ócsai kísérleti telepén találkoztak a szakemberek és itt Sipos Zoltán a cég magyarországi képviselője egy kis társasjátékra hívta fel az itteni termelőket és feldolgozókat.

- Évek óta járok zöldborsó fajta bemutatókra Magyarországon, Néhányszor megfordultam külföldön is. Sajnos nálunk a gyakorlat az, hogy a bemutatók inkább baráti összejövetel jellegűek és az emberek, a résztvevők szépen végig sétálnak a fajták mellett anélkül, hogy a fajtákat igazán megnéznék és értékelnék. Éppen ezért találtuk ki ezt a kis társasjátékot. Értékelő lapokat adtunk a termelőknek, tulajdonképpen a termelők kicsit kényszerítve is voltak arra, hogy valóban megnézzék a fajtákat. A szemnagyság, a szemszín, elsősorban a feldolgozókat érdekli. Ami a termelőket érdekli, a termőképeség, a koraiság, a rezisztencia, az ellenálló képesség, A magyarországi feldolgozó ipar egyre inkább a nyugateurópai értékesítési lehetőségek felé megy. A hűtőipar ebben messze megelőzte a konzervipart. Így tehát a hűtőiparos kollegák jól tudják, hogy a nyugateurópai piacon elsősorban a közepméretű illetve apró szemméretű, sötétzöld velőborsókra van szükség. A társasjáték végeredménye képpen nagyon érdekes volt látni, hogy mennyire újszerű az értékelésnél pontosan a szemnagyság és a szemszín, mint értékelési szempont. Olyan típusokat is tesztelnünk kell Magyarországon, amelyeket a magyarországi feldolgozó ipar ma még nem használ, de készülnünk kell arra az időszakra, amikor olyan piacokra jut el a magyar konzerv és hűtőipar, ahol ezek a típusok keresettek. --(tovább taglalja a különböző igényeket) --

(falurádió)

- Ismerkedés a magyar szövetkezetekkel. A közös piac delegációját Veress Tibor kísérte.

- Az európai mezőgazdasági szövetkezetek, a közös piac országaiban immár két évtizede szövetségbe tömörültek. Így próbálják meg befolyásolni az egyes kormányokat a mezőgazdaság érdekeinek megfelelően. A szövetség alelnöke és főtitkára a napokban Magyarországon járt, hogy kidolgozzák a magyar mezőgazdasági szövetkezetekkel való együttműködés kereteit. Miután meglátogatták a nagyrédei szőlőskertet, a borfeldolgozót, a máltá táblákat, a hűtőházat, arra biztattak bennünket, hogy sokkal nagyobb önbizalommal dolgozzunk, hiszen nem állunk olyan rosszul, mint ahogy egyszer egyszer elképzeljük. Hadd tegyem hozzá én, hogy az önbizalomhoz az is szükséges, hogy máshol is a nagyrédei szervezettség szükséges. Herbert Klein (?) A szövetség főtitkára és Martin Nielsen a szövetség alelnöke a látottak után a következőket mondta:

- (angol nyelvű nyilatkozat részlet) Mi a közös piac 12 országának mezőgazdasági szövetkezeteit képviseljük. Számomra a legmeglepőbb dolog a magyar szövetkezetek és európai gazdasági közösség hasonló szövetkezetei közötti különbség. Most már értem, hogy az itteni, a magyar szövetkezetek a termelést, a feldolgozást integrálják, magukba foglalják az élelmiszer előállítását. A közös piac országainak többségében ez a feldolgozás még csak a kezdetén tart, mert a mezőgazdaság munkái nálunk behatároltak. Más munkát másfajta szövetkezetek végeznek. Más végzi az előfeldolgozást, a piackutatást és a kereskedelmet. Mint az európai szövetkezetek szövetsége el kell, hogy gondolkodjunk a szövetkezés, a szövetkezeti munka filozófiáján is. Önök a teljesen liberális szövetkezési rendszeren, annak kimunkálásán dolgoznak, ahogyan azt a nyugatiaktól látják. Ezzel akarják a meglévő szervezeteket tökéletesíteni. Ebben nagy lehetőséget látok az önök számára. A mi legnagyobb kihívásunk a piac felé fordulás. Ugy látjuk, multinacionális szövetkezetekké kell válnunk. Minden európai szövetkezet valamilyen szövetségbe tömörül. Összesen 9 különféle szövetkezeti társulás létezik és a miénk csak egy ezek közül. Mi képviseljük az eredeti, a klasszikus mezőgazdaságot. De a gazdasági ténykedésünk nagyon is eltér a többitől. Tehát ha önök az itteni sajátos munkának, felépítésnek megfelelően ipari vagy más tevékenységű szövetkezetekkel keresnek együttműködést, hogy azt a melléküzemágot erősítsék vele, ami szükséges, tegyék nyugodtan, hiszen szabadok. Sőt, segítünk ezeket

(falurádió)

a kapcsolatokat is felvenni.

- Martin alelnök így folytatja, a legkülönbélebb szövetségeket találják a közösség szervezetkezelei között. Erősek a dán, holland szervezetkezelei amelyekről tartanak más szervezetkezelek. De mi is a változtatások korát éljük. Ma láthattam, hogy önöknek szintén meg vannak az előnyös termelési oldalai, feltételei, ahol mi előttünk járnak. Ne gondolják, hogy hátrányban vannak. Pl.ha^a nagy táblákon termel árujukat jól el tudják adni a jó piacutatás után, akkor verhetetlenek. Ez az önök kihívás velünk szemben.

- ooo -

KOSSUTH ADÓ

o8.5o h

KÜLPOLITIKAI FIGYELŐ

G.Fehér Péter a görögországi és Hável József az argentin helyzetről szóló kommentárját olvassa fel.

(szalagon)

- ooo -

Monitoring megjegyzés:

A Kossuth-rádió műsora a Kádár halálát bejelentő rendkívüli közlemény után, tehát 09.47-től csak részben követte a kiadott műsort. 09.47-től a 10 órás hiradásig, majd 10 óra 5-től 10-ig gyászzenét sugároznak. Ezután a kiadott műsor következett, majd 11 óra 10-től a kiadott műsortól eltérően komolyzenei hangverseny. 11.29 h-tól ismét a kiadott műsor folytatódik.

-

PETŐFI ADÓ

HIREK

11.00 h

Meghalt KÁDÁR János. -

(megismétlik az MSZMP KB rövid közleményét és a 10 órakor már elhangzott életrajzot.)

A legfelső bíróság elnökségi tanácsa a NAGY Imrének és társainak ügyében benyújtott óvást tárgyalja. A legfőbb ügyész indítványozza, hogy helyezzék hatályon kívül NAGY Imre, DONÁTH Ferenc, GIMES Miklós, TILDY Zoltán, MALÉTER Pál, KOPÁCSI Sándor, SZILÁGYI József, JÁNOSI Ferenc és VÁSÁRHELYI miklós ügyében hozott törvénysértő ítéleteket és az ártatlanul elítélteket mentse fel. LOSONCZY Géza ügyében a népbírói tanács 1958-ban nem hozott ítéletet, mert ő még a nyomozás befejezése előtt meghalt. A büntető eljárás vele szemben is alaptalan és törvénysértő volt, állapította meg a legfőbb ügyésség. A legfelső bíróság elnökségi tanács várhatóan délután hirdeti határozatot.

- ooo -

KOSSUTH ADÓ

11.29 h

KÁDÁR János halála miatt a Kossuth-rádió műsorában több változásra kerül sor. 19.15 h-s kezdettel dokumentum műsorral emlékezünk az MSZMP több mint 3 évtizeden át volt vezetőjére "Utóhang egy korszakról" címmel. 19.57-től komolyzenei összeállítás. - A Petőfi adó műsorában elmaradnak a rock zenei műsorok. - ooo -

KOSSUTH ADÓ

DÉLI KRÓNIKA

12.00 h

Meghalt KÁDÁR János. --

(Megismétlik az MSZMP KB rövid közleményét, az életrajzot és Kerekes András nekrológját. - lásd 350. oldal)

- A világ hírügynökségei és rádióállomásai vezető helyen számolnak be KÁDÁR János haláláról.

A szovjet hírügynökség egy órával Kádár János halála után rövidhírből számolt be a magyar vezető elhunytáról. A TASSz szó szerint idézte a halálról kiadott MTI közleményt.

A jugoszláv hírügynökség gyors hírből jelentette, hogy meghalt az MSZMP volt vezetője. A Tanjug emlékeztet arra, hogy Kádár János hosszabb ideje betegeskedett. Az egykori pártvezető halálhírét 10 órakor a hírek elején közölte a belgrádi rádió.

- A bonni visszhangokról Bernát György számol be:

- A Deutschlandfunk rádió délelőtt 10 óra óta vezető hírként közli a jelentést Kádár János haláláról. Az első szűkszavú híradásban a rádió néhány mondatban ismerteti Kádár János életútját. Az összeállítás 1956-al kezdődik, de a 10 órakor és a 11-kor felolvasott életrajz hangvétele nem tökéletesen ugyanaz. 10 órakor a Deutschlandfunk rádió még úgy fogalmazott, hogy Kádár a szovjetek által véresen levert 1956-os felkelés után került az ország élére. 11-kor a véresen kitétel elmaradt és a rádió csak a szovjetek által levert felkelésről beszélt. Kádár János 1956-tól töltött be vezető szerepet az állam és a párt élén. 1988 májusában a jelenlegi főtitkár GRÓSZ Károly lépett a helyére, Kádár Jánosnak létrehozták a pártelnöki funkciót. Ettől azonban idén májusban meg kellett válnia. Ennyi az első nyugatnémet híradások lényege ma délelőtt 10 óra óta.

- Berlinből Kanyó Lászlót hallják:

- Aki Berlinben nézte a nyugatnémet TV- 10 órás híreit megtudhatta, hogy Kádár János elhunyt. Az NDK hírügynöksége az ADN ugyanakkor adta ki a rövid egymondatos tényhírt. Később közölték Kádár János

(DK)

életrajzát, mindenfajta kommentár nélkül. A Rias-2 nyugatberlini adó fél 11-kor jelentette hirt, az NDK Hangja nevű rádió 11 órakor második hirként közölte a szomoru hirt. Az első hír gazdasági eredményekről szólt az NDK-ban.

- A párizsi reagálásokat Keleti Miklós foglalja össze:

- A francia rádió a délelőtt folyamán többször is vezető helyen közölte a Kádár János haláláról szóló hirt. Ezt követően röviden felidézte politikai pályafutását. Emlékeztetett rá, hogy Kádár János neve összekapcsolódott az 1956-os felkelés leverésével és az azt követő megtorlással. Ugyanakkor a 60-as és a 70-es években az ő vezetése alatt Magyarországon honosodott meg a legliberálisabb szocialista rendszer. A francia rádió röviden emlékeztetett arra is, hogy Kádár János főtitkárságának utolsó éveiben az MSZMP nem tudott reagálni az országban kialakult válságra. Ezért a tavalyi májusi pártértekezlet felmentette tényleges vezetői funkciójából, hangzott el a francia rádió rövid kommentárjában.

- Az amerikai hír-TV a CNN néhány másodperces hirben számolt be Kádár János elhunytáról. Miközben a volt pártvezetőt mutatta, amint egy tanácskozáson beszél. A műsorvezető annyit jegyzett meg, hogy a Kádár korszakban Magyarország a legszabadabb keleteurópai állam lett.

Kádár János politikai szerepéről az első értékelést a Reuter brit hírügynökség budapesti irodája adta. A tudósítás fogalmazása szerint Kádár János, akit a magyarok jó része árulónak tartott, az 1956-os felkelés leverése után, fokozatosan tekintélyt szerzett azzal, hogy Magyarországon a legliberálisabb és legnyitottabb társadalmat teremtettek meg Keleteurópában.

Valamennyi nyugati hírügynökség az akkori idők legmesszemenőbb keleteurópai változtatásának nevezi az 1968-ban meghirdetett magyarországi reformokat.

- Ma este negyed 8-kor több mint 40 perces dokumentum műsort hallhatna a Kossuth rádión Kádár János életéről.

(DK)

- Ma délelőtt megkezdődött NAGY Imre és társai ügyében a legfőbb ügyész által benyújtott törvényességi óvás tárgyalása a Legfelső Biróságon. A nyilvános ülésről Nej György küldött tudósítást.

- Hajszál pontosan 9 órakor kezdődött a legfelső bíróság héttagu elnökségi tanácsának tárgyalása abban az ügyben, amelynek bár előzetesen egy jogász sohasem mondhat ilyet, nem lehet kétséges a végeredménye. A politikai kijelentéseket, úgy is mondhatnám a politikai határozatokat már néhány hete ismerjük, tul vagyok a mártirok újra eltemetésén. Ez a mai nap a törvénykezésé. A pártosan pártatlan, a politikának alávetett 31 évvel ezelőtti törvénysértő ítélkezés felülbírálatáé. A legfelső bíróság elnökének megnyitója után helyettese ismertette a legfőbb ügyész által aláírt, de a legfőbb ügyész helyettese által képviselt törvényességi óvást amelyet NAGY Imre, DONÁTH Ferenc, GIMES Miklós, TILDY Zoltán, MALÉTER Pál, KOPÁCSI Sándor, SZILÁGYI József, JÁNOSI Ferenc és VÁSÁRHELYI Miklós javára nyújtottak be. A népbirósági tanács korabeli ítéletének ismertetése nyomán nyilvánvalóvá vált a per politikai jellege, a döntés megalapozatlansága, egyoldalúsága. Kiderültek a ténymegállapítások hiányosságai, a helytelen jogi következtetések és az eljárási szabályok megsértései. A jogász így fogalmaz, az ítélet megállapításai nem felelnek meg a bűncselekmény ismérveinek. Más szóval, az elítéltek nem követtek el bűncselekményeket. Sem szervezkedést, sem hazaárulást, sem katonai zendülést. A törvényességi óvás az elítéltek fölmentését indítványozza bűncselekmény hiányában. A legfőbb ügyész helyettese perbeszédében azt mondta, mivel a titkos eljárást követően a tényeket, az iratokat máig elzárták a nyilvánosság elől, végre kell mondani, hogy Nagy Imrét és társait ártatlanul fogták perbe és ítélték el. A törvényességi óvás azt is tartalmazza és ezzel a védelem is egyetértett, hogy elvi éllel mondja ki a legfelső bíróság, bármilyen hatalom lévő párt nézteinek, politikájának bírálata, a különböző eltérő vélemények csoportosítása kívül esik a büntetőjogi megítélés hatáskörén. A határozat kihirdetésére a perbeszédet követően kerül sor. További részleteket az Esti Magazinban hallhatnak.

- Szovjet értékelés 1956-ról, 1968-ról illetve a mai fejleményekről. Barát József moszkvai lapszemléje.

- Az átalakítás SzU-beli folyamatát az 1956-os budapesti, az 1968-as

(DK)

prágai és az 1980-as varsói megújulási kísérletek folytatásaként, illetve a modell váltás új korszakotnyitó fordulópontjaként értékeli Bogomolov akadémikus a Moszkovszkije Novosztji vezércikkében. Bogomolov írása rimel arra a NYERS Rezső interjura, melyet a lap szerkesztői a címlapon helyeztek el és amelyben az MSZMP elnöke a több szektorú piac gazdálkodás és a parlamentarizmus mellett foglalt állást. Az akadémikus perspektívatlannak itéli a sztálinista és post-sztálinista modelleket és bár az átalakulás egyes országokban nem történt meg, sőt Kínában visszalépés történt, a megújulásnak szerinte nincsen alternatívája. Bogomolov ugyanakkor úgy vélekedik, hogy a szocialista ideálok megtagadása súlyos hiba volna. Egy kapitalista társadalomnál racionálisabb, harmónikusabb, igazságosabb társadalom ideálját milliók nem adják fel. Bogomolov szerint, a különféle szocialista országok tapasztalatai az eddiginél sokkal nagyobb hatást gyakorolnak a többiekre. A peresztrojka hatása ma már nyilvánvaló az európai szocialista országokban. Ugyanakkor a SzU-ban zajló folyamatokban is tükröződik az, ami a többi szocialista országban, köztük Lengyelországon vagy Magyarországon történik.

- Gorbacsov ma szólalt fel az Európatanács strasbourgi központjában.
- Ez lesz az első eset, hogy szocialista ország államfője beszédet mond a nyugati országokat tömörítő testület előtt. Gorbacsov előzőleg záró megbeszélést folytat Mitterrand francia elnökkel. Tegnap egyébként Gorbacsovot és feleségét párizsi lakásán látta vendülni a Mitterrand házaspár. Csak két tolmács volt jelen. A megvitatott témákról semmit se közöltek.
- A genfi leszerelési értekezleten a magyar küldöttség javasolta, hogy tiltsák be a radiológiai fegyverek esetleges gyártását, továbbá a nukleárus létesítmények elleni támadásokat.
- A magyar küldöttség vezetője VARGA István nagykövet hangsúlyozta, hogy radiológiai fegyverek ugyan még nincsenek, de megjelenésük megakadályozása a bizalom erősítését szolgálná az egész világon. A másik indívánnyal, nevezetesen a nukleáris létesítések támadásának tilalmáról úgy beszélt, mint a tömegpusztítás megakadályozásának problémájáról. Felidézte pl. a csernobili balesetet, amely atomrobbanás nélkül is tömeges méretű és hosszú időre szóló veszélyhelyzetet teremtett.

(DK)

Továbbra sem tudni, hogy kit, vagy kiket jelölnek köztársasági elnöknek Lengyelországban. Kiküldött tudósítónk, Domány András jelenti Varsóból:

- L.Walesa szerint teljes biztonsággal az utolsó pillanatig nem lehet megmondani, nem vállalja-e ő mégis a köztársasági elnök-jelölést. Ez ebben az ügyben számos ellentmondásos kijelentésének egyike. Jaruzelski tábornok a maga részéről azt tette közzé, hogy elutasító álláspontja a párt képviselőcsoportjának kérése ellenére változatlan. Ő most délután az általa javasolt elnökjelölttel, Kiszczak belügy-miniszterrel együtt Bukarestbe utazik. Nagy a bizonytalanság a miniszterelnöki tisztség körül is, számos ellenzéki bírálja a mai napokban Michnik ötletét, hogy a Szolidaritás alakítson kormányt, hiszen a SZEJM-ben nincs többségük, csak a korlátozott hatáskörű Szenátusban és a megállapodások a belügyi, a külügyi és a honvédelmi tárcát úgyis a LEMP-nek juttatnák. Egy ilyesféle koalíciót viszont egy, az ellenzékéből kikerülő kormányfő nehezen tudna működtetni. A leköszönő ügyvezető miniszterelnök, Rakowski viszont egy szintén mai interjúban azt mondja: önálló, saját pártjától sem teljesen függő kormányfő kell, akit jó és pártatlan szakapparátus támogat. Ezekben az ügyekben döntés csak a jövő héten, Bush amerikai elnök látogatása után várható.

További külföldi hírek:

Az Észak-koreai Világ Ifjúsági Találkozón felszólalásában az egyik magyar küldött elmondta, hogy a delegáció véleménye szerint csak az emberi jogok tiszteletben tartása adhat szabad és független életet a világon élő embereknek, ezért ez nem lehet egy ország belügye. Forrai(?) István elmondta, hogy a magyar fiatalokat megdöbbentették a Kínában lezajlott események. Szörnyű dolog, hogy egy szocialista országban gondolkodásmódjuk miatt öljenek meg embereket. Emlékeztetett egyúttal az 1956-os magyarországi felkelés tapasztalataira, majd a romániai helyzetre. A magyar küldött beszédét az olasz, a lengyel és a szovjet küldöttség tagjai helyükről felállva, hosszantartó tapsal fogadták. A román delegáció egyik vezetője azonnal soron kívül szót kért és azzal vádolta Magyarországot, hogy beavatkozik Románia belügyeibe. A VIT-en ezután az olasz küldött védelmébe vette a magyar felszólalást.

(DK)

A szovjet pártlap, a Pravda bírálja a légierő vezetését a Belgiumban lezuhant MIG-23-as vadászgép esete miatt. Az írásból kiderül, hogy az északi hadseregcsoporthoz légierőjének ügyeletes parancsnoka, egy vezérőrnagy, tájékoztatta ugyan Moszkvát a rendkívüli eseményről, de azt állította, hogy a repülőgép a tengerbe zuhant és nem okozott semmi kárt. A Pravda felteszi a kérdést, hogy miért hazudott a főtitár. A lap azt is kifogásolja, hogy a MIG-23-as pilótája, - aki egyébként ép bőrrel megúszta a dolgot - több mint három hónapos szünet után szállt fel először egyedül.

Először tartottak szovjet-amerikai közvetlen tárgyalásokat a terrorizmus elleni harcról. A moszkvai megbeszélésen az együttműködésről és az információcseréről volt szó. Amerikai sajtóértésülések szerint a közvetlen kapcsolatfelvétel változást jelent a Fehér Ház álláspontjában, az Egy.Államok ugyanis eddig elutasította az ilyenfajta együttműködést a szovjetekkel, mert - az amerikaiak szerint - szoros katonai és hírszerzői kapcsolatokat tartanak fenn terrorista országokkal.

T.Zsivkov bolgár párt- és állami vezető kijelentette, hogy nincs olyan gond, amelyet valamely szomszédos országgal ne lehetne megoldani. Nyilvánvalóan a bolgár-török viszályra utalt, bár Törökország nevét nem említette. Zsivkov a Szófiában dolgozó nagykövetek előtt beszélt és azt ígérte, hogy Bulgária mindent megtesz a balkáni stabilitásért.

Prágában a lapok még mindig az ellenzék azon fölhívásával foglalkoznak, amelyben megkérdőjelezték a mostani vezetés politikáját. Nyárádi Péter tudósítása:

- A mai központi sajtó továbbra is olvasói levelek és kérdések formájában utasítja vissza az állításokat és kijelenti, hogy az abban foglaltak a csehszlovák legális rendszer megdöntését célozzák, így az azzal egyetértőknek megfelelő válasza kell számítaniuk. Egy olvasó ma ezzel kapcsolatban feltette a kérdés: miért kellene politikai foglyok? Nem lehetséges-e ezeket az embereket szabadon engedni és hagyni, hadd fejtsék ki véleményüket? - Erre a naívnak tűnő kérdésre a pártlap elmagyarázta, hogy a szocialista törvények értelme és alapja az, hogy a haza, a szocializmus ellen vétőket megfelelő büntetésben

(DK)

kell részesíteni. Egyébként is, ki minősülne végülis bűnösnek és ki lenne ártatlan, ha elfogadnánk ezeknek az elemeknek a véleményét? - szól a Ruda Pravo költői kérdése. A lap még hozzáfűzi: az említett ellenzéki dokumentum jópár olyan személy nevét tartalmazza, akiket az ellenzék ártatlannak tart, de ezek között találhatók olyanok, akik a fennálló rend megdöntését akarják, akik külföldi kémközpontokkal tartanak fenn kapcsolatokat, sőt, nem ártatlanok kémkedni is hazájuk ellen. Az ilyenek mi, - mármint a szocializmust védelmező erők - sohasem tarthatjuk méltónak arra, hogy szabadon kifejthessék véleményüket és cselekedeteiket. - Így szól a Ruda Pravo válasza.

-

Elhagyta a kórházat A.Papandreu, volt görög miniszterelnök. Tüdőgyulladással és keringési zavarokkal ápolták és sokan már a halálától tartottak. A 70 éves politikus a kórházból egyenesen a Parlamentbe ment, hogy letegye a képviselői esküt. A nemrég tartott választásokon Papandreu pártja, a Pánhellén Szocialista Mozgalom, vereséget szenvedett részben néhány pártvezető pénzügyi botránya, részben pedig amiatt, hogy Papandreu egy nála 35 évvel fiatalabb nővel akar összeházasodni.

A következő, egy szoborról szóló hírünk már hazai vonatkozású. László Józsefet hallják:

- Az amerikai elnök jövőheti látogatására ismét felállítják az Egy.Államok budapesti nagykövetségének épülete előtt Bentholz(?) amerikai tábornok szobrát. A generális, akinek teljes neve Henry Hill Bentholz? azért kapott szobrot a magyar fővárosban, mert 1919-ben a Tanácsköztársaság leverése után megakadályozta, hogy a Budapestre bevonult román királyi csapatok kifosszák a Magyar Nemzeti Múzeumot. - Ez olvasható a VILÁG című hetilap legújabb számában. A szobrot, - amely Ligeti Miklós szobrászművész alkotása - 1945 után emelték le talapzatáról. Sokáig raktárban volt Süllysápon, majd visszavitték az amerikai nagykövetségre. Palmer nagykövet följajánlotta a követség kertjében álló szobrot a Fővárosi Tanácsnak és az a testület határozott úgy, hogy a szobrot ismét fölállítják.

-

(DK)

Évtizedeken keresztül megszoktuk, hogy a Vasutas Napot kiemelkedő pompával ünnepelte Magyarország. Ahogy egyre fénytelenebbek a hétköznapiak, úgy kopik le a pompa erről a napról is. Az Államvasutak elnöke-vezérigazgatója, Urbán Lajos Bánkúti Gábornak ma sem tudott beszámolni jelentős fejlesztési eredményekről.

- (Urbán) A legkisebb öröm nélkül mondom a Vasutas Nap alkalmából, hogy új létesítmény a vasúton szinte egyetlen egy sem létesült. Néhány tíz darab személykocsit szerzünk be öt év alatt, pár száz vasúti teherszállítókocsit, - amely szinte a balesetek során megsemmisül, azokat pótoljuk, de nincs se speciális kocsi, nincs nagysebességre alkalmas személykocsi, - a legnagyobb pályasebesség 120 km/óra.
- Miért éli reneszánszát a vasút Európában is, meg Amerikában is?
- Valószínű van hozzá pénz.
- Pénz semmihez nincs, ami nem éri meg!
- Pontosabban szólva, valószínű, hogy van pénz, mégpedig olyan megelőlegezhető tőkék, amelyek képesek kiváltani már a gazdaság egy minőségi váltásához szükséges más eszközt, más rendszert, más szervezetet és ahogy a közúti közlekedés egyre jobban befeszül Európában, úgy terelődik egy olcsóbb, egy környezetbarát vasúti közlekedés felé sokminden. És egy környezetbarát vasút, az drága dolog. Tehát ha nekem a környezetvédelem kell, természetesen valamit tenni kell. Védőfalat kell építenem, olyan járműveket kell üzemeltetni, amely káros anyagkibocsátása minimális. Tehát ez mindig drágább, mindig sokkal drágább mindenkinek, aki csinálja és hát persze aki megveszi, annak is.
- (--- A környezetvédelem esélyeiről beszél a továbbiakban a riportalany. Szerinte tudatosan, megfontoltan kell tenni valamit. Elődeink már közösen dolgoztak az osztrákokkal. A kamionokat szeretnék átmenetileg vasúttal. Az erőforrások, amelyek rendelkezésre állnak, nem biztosítják a talponmaradást. ---)

-

A Duna Kör egyik alapítója, Varga János bejelentette, hogy kiválik a szervezetből. A biológus, aki a nagymarosi vízlépcső építését erőltetőik szemében még ma is az elsőszámú közellengésnek számít, a HETI VILÁGGAZDASÁG-nak nyilatkozva azzal indokolta döntését, hogy a Duna Kör megszűnt szakmai műhely lenni, sokan most magamutogatásra akarják

(DK)

felhasználni a csoportosulás erkölcsi tőkéjét.

A Komárom megyei Tanács hivatalosan kérte a megy régi nevének visszaállítását. A helybéliek kezdeményezésére azt szeretnék, ha az ország-részt ismét Komárom-Esztergom megyének hívnák, Esztergom neve ugyanis évszázadokon át mindig szerepelt a megye elnevezésében, csak az 1950-es átszervezéskor törölték onnan.

Bizonyára emlékeznek, hogy a kiskúnsági Állami Gazdaság Apalypusztán nagy felháborodást keltő környezetszennyezést követett el. Ha a ma befejeződő vizsgálatoknak hinni lehet, akkor 253 igen mérgező anyagot tartalmazó hordót ástak el, a környező talajt tönkretéve. További részleteket Horváth Katalin tudott meg Konkoly Jánostól, a Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság vezetőjétől.

- (Konkoly) Újabb elásott hordókat nem találtunk. A légi felvételek egyértelműen bizonyítják azt, hogy az ÁG területére beszállított veszélyes hulladékból a területre is került ki. Látszik a felvételeken, hogy bizonyos területekről a növényzet kipusztult.
- A talaj-, ill. a vízvizsgálatok eredményei mit mutatnak?
- A talajvíz minősége - néhány komponens kivételével - alig rosszabb mint a környező talajvizeknek a minősége. Tehát egy nitrátszennyezés egyértelműen kimutatható.
- Ólomszennyezés nincs?
- Ólomszennyezés nem mutatható ki ezekben, illetve amelyikben kimutatható, - közvetlen a telepen belül, tehát a hordók között létesített talajívz-kútnál -, ott az ivóvíz-szabványt alig haladja meg.
- Mekkora terület károsodott?
- Nem több, mint 100 hektáros nagyságrendű terület. Ebben azonban van közvetlen mezőgazdasági művelés alatt álló terület, van rétlegető, szikes területek, vannak erdők. A mezőgazdasági művelésből kivonásra kerülő terület lehatárolását a Mezőgazdasági-Növényvédelmi Állomás pontosan meg fogja határozni.
- Évtizedekre, vagy soha többé nem lehet használni ezt a területet?
- Lesz olyan, ami biztos, hogy mezőgazdasági művelésre a továbbiakban nem lesz használható. Én a magam részéről abban hiszek és én azt fo-

(DK)

gom javasolni, hogy elsősorban erdőművelésre kerüljön beállításra a károsodott terület.

-

Időjárásjelentés: ---

(--- A rendkívüli hőség áldozatokat is követelt Jugoszláviában.---)

A KOSSUTH RÁDIÓ A KIADOTT MÚSORTÓL ELTÉRŐEN 12,30 h-tól 13.00 ÓRÁIG KOMOLYZENEI HANGVERSENYT SUGÁROZ.

- o - oOo - o -

KOSSUTH - adó

HÍREK

14.00 h

Meghalt KÁDÁR János. --- (Ismétlés.)

KÁDÁR János, az MSZMP nyugalmazott elnöke több mint három évtizeden át volt a párt első titkára, ill. főtitkára, az ET tagja, országgyűlési képviselő, korábban két ízben miniszterelnök. Egész életét a magyar nép boldogulását és az ország szocialista átalakítását szolgáló küzdelemnek szentelte, - írja a gyászjelentés. Megegyezésre törekvő emberségével, reformkezdeményezésekkel nehéz időszakokban törekvése mellé tudta állítani az ország haladó erőit, majd népünk túlnyomó többségét, elismerést szerezve külföldön is a magyar szocializmus ügyének. KÁDÁR János kimagasló államférfi volt. Életútja, egész munkássága a magyar nép azon törekvéseit szolgálta, amelyek a társadalmi közmegegyezés talaján, a reformpolitika segítségével eljuttathatják országunkat a fölemelkedéshez, - szól az MSZMP KB-nak, az Országgyűlésnek, az Elnöki Tanácsnak és a Minisztertanácsnak közös gyászjelentése.

A szovjet hírügynökség és az NDK távirati irodája tényhírben számolt be KÁDÁR János haláláról. A jugoszláv hírügynökség a hírhez annyit tett hozzá, hogy a volt pártvezető hosszabb ideje betegeskedett. A

(hírek, 14,00 h)

nyugati hírügynökségek közül elsőként a brit Reuter adott értékelést Kádár János politikai szerepéről. Nemzetközi jelentőségű pályafutásának kezdetét 1956-tól számítja. A Reuter fogalmazása szerint Kádár János, - akit a magyarok jó része árulónak tartott - az 56-os felkelés leverése után fokozatosan tekintélyt szerzett azzal, hogy Magyarországon a legliberálisabb és legnyitottabb társadalmat teremtette meg Kelet-Európában. Kádár János politikai pályájának megrajzolásakor a nyugati hírügynökségek úgy fogalmazzak, hogy az 50-es évek végén megkezdett reformok a 70-es évekre hozták meg eredményüket. A Reuter ugyanakkor föl hívja a figyelmet arra, hogy a magyar gazdaság a 80-as évtizedre nehéz helyzetbe jutott, mert a Kádár-vezetés nem szerkezetváltásra, hanem az elavult ipar felélesztésére fordította a nyugati kölcsönöket. A gazdasági nehézségek és az egyre erősödő demokratizálási követelések vezettek ahhoz, hogy tavaly GRÓSZ Károly lett az MSZMP főtitkára, az idén pedig Kádár Jánost már valamennyi párttisztviselőből felmentették, - írja a Reuter.

A Legfelsőbb Bíróság elnökségi tanácsa hatályon kívül helyezte a NAGY Imre és társai ellen 1958-ban hozott ítéleteket. Alaposnak találták a legfőbb ügyész óvását és nyilvános ülésen felmentették NAGY Imrét, DONÁTH Ferencet, ^{GIMES Miklóst,} TILDY Zoltánt, MALÉTER Pált, KOPÁCSI Sándort, SZILÁGYI Józsefet, JÁNOSI Ferencet és VÁSÁRHELYI Miklóst, mert nem követtek el bűncselekményt.

A Honvédelmi Minisztérium kéri a sorozáson már részt vett sorköteleseket, hogy amennyiben fegyver nélküli, illetőleg polgári szolgálatot kívánnak teljesíteni, kérvényüket e hónap 31-ig nyújtsák be. A kérvényt az állandó lakóhely szerint illetékes megyei parancsnoksághoz kell eljuttatni. Ha valaki a határidőt elmulasztja, kérvényét csak akkor veszik át, ha a késedelmet megfelelően igazolni tudja. Az eskütétel után már nem lehet fegyver nélküli, illetőleg polgári szolgálatot kérni.

PETŐFI-adó

HÍREK

15.00 h

(--- Az adás érthetetlen. --- Ismétlések. ---)

Az osztrák kormány 1-millió Schillinget ad a Magyarországra menekült román állampolgároknak. A döntésről Ausztria budapesti nagykövetsége tájékoztatta az.....

- o - oOo - o -

KOSSUTH - adó

TIZENHAT ÓRA

16.00 h

Meghalt KÁDÁR János, tudatja mély megrendüléssel és fájdalommal az MSZMP KB-a, az Országgyűlés, az Elnöki Tanács és a Minisztertanács.
---(Ismétlik a gyászjelentést.)

A korszakot, amely nevét kapta tőle, már akkor temették, amikor még élt. Végleg eltemetni azonban vele sem tudjuk, az magunk is vagyunk.
--- (Ismétlés, lásd 251 oldal.---)

Hírügynökségek és rádióállomások 10 óra óta hírekben és kommentárookban számolnak be KÁDÁR János haláláról. A bonni nekrológok alaphangját a Deutschland Funk rádió adta meg, - jelenti tudósítónk, Bernát György:

- KÁDÁR János tragikus sorsú politikus volt és csak a történelem mondhat róla ítéletet. Építette a sztálinista diktatúrát, de hamarosan kirakatper áldozata lett. 56-ban a forradalom kormányának odaadó tagja, néhány nap múlva a szovjet ellenkormányának vezetője, később részreformjaival éppen ő segítette viszonylagos jóléthez a nép széles rétegeit, azok pedig cserében hallgatólag elfogadták az egypárt hatalmát. KÁDÁR okos ember volt, felismerte, hogy a diktatúra módszereivel ezt a hatalmat nem lehet fenntartani, ám túlságosan megszokta a fél-

(Tizenhat óra)

megoldásokat. Megdöbbenéssel vette tudomásul Gorbacsov felemelkedését és visszahúzódott a háttérbe. Mindent feladott, amikor a tavaly májusi pártkonferencia leváltotta, - hallottam a Deutschland Funk rádióban.

Kiküldött tudósítónk, Kanyó László berlini jelentése:

- A Berliner Rundfunk, - vagyis a berlini városi rádió - fél 2-kor kezdődő magazin műsorában idéztek E.Honecker részvéttségviratából. Eszerint KÁDÁR János maradandó érdemeket sebzett a magyarországi szocializmus alakításában. Nemzetközileg elismert politikus volt és személy szerint is nagyban hozzájárult a magyar-NDK kapcsolatok fejlődéséhez, - fogalmaz a részvéttségvirat.

Itt a TIZENHAT ÓRA. A politikai és az erkölcsi után most a jogi jóvátétel. Nej György tudósítása a Legfelsőbb Bíróságról:

- Bűncselekmény elkövetésének hiányában a Legfelsőbb Bíróság Elnökségi Tanácsa fölmentette az ártatlanul elítélt NAGY Imrét, DONÁTH Ferencet, GIMES Miklóst, TILDY Zoltánt, MALÉTER Pált, KOPÁCSI Sándort, SZILÁGYI Józsefet, JÁNOSI Ferencet és VÁSÁRHELYI Miklóst. A bírói fórum tehát megalapozottnak találta a legfőbb ügyész törvényességi óvását és az abban foglaltaknak megfelelően, hatályon kívül helyezte a törvénysértő ítéletet, amelyet a Legfelsőbb Bíróság Népbírószági Tanácsa hozott 1958-ban. Dr.Szilbereki Jenő, a Legfelsőbb Bíróság elnöke fölsorolta az egykori koncepciók politikai eljárás tartalmi és formai, vagyis eljárási jogsértéseit és rámutatott a bírói függetlenség elvének megsértésére, kiiktatására. A tárgyaláson elhangzott az is, hogy megalapozatlan volt a vádemelés, egyoldalúan csak a terhelő adatokat gyűjtötték össze, amelyekből téves következtetést vont le a bíróság és súlyosan megsértették a perjogi szabályokat is; a nyilvánosság, a közvetlenség és a védelemhez való jog elvét is. Megalapozatlan volt az ítélet és mivel annak megállapításai sem felelnek meg a bűncselekmény ismérveinek, az eljárás megismétlésére nem is volt szükség.

-

További híreink:

(Tizenhat óra)

A Honvédelmi Minisztérium kéri a sorozáson részt vett sorköteleseket, hogy amennyiben fegyver nélküli, ill. polgári szolgálatot kívánnak teljesíteni, kérvényüket e hónap 31-ig nyújtsák be az állandó lakóhely szerint illetékes megyei parancsnoksághoz.

A Budapesti Pártbizottság cáfolta a neki tulajdonított állásfoglalást, amely szerint el kell határozni az MSZMP jobboldalán működő reformmozgalom, főként a budapesti Reformkör szélsőséges követeléseitől. Az MSZMP fővárosi vezetése szerint a tegnapi tanácskozáson megtévesztették a résztvevőket, hiszen a Budapesti Pártbizottság továbbra is együttműködik a reformmozgalommal.

A Duna Kör egyik alapítója, Varga János bejelentette, hogy kiválik a szervezetből.---(Ism.)

És most térjünk át a nagyvilág eseményeire. - Keleti Miklós Gorbacsov franciaországi látogatásának mai programjáról számol be:

- M.Gorbacsov háromnegyed órás beszédben foglalta össze a strassbourgi Európa Tanács előtt a "közös európai ház"-ra vonatkozó koncepcióját. Kijelentette, hogy a Szovjetunió kész egyoldalúan csökkenteni saját rövid hatótávolságú nukleáris erejét, amennyiben a NATO elfogadja ezen fegyverek hosszútávú felszámolásának lehetőségét. Biztosította az Európa Tanács tagjait, hogy a Szovjetunióknak nem célja Nyugat-Európát elszakítani az Egy.Államoktól és az erők egyensúlya helyett az érdekek közösségén alapuló Európát javasolt. Gorbacsov kijelentette: a Szovjetunió kész csatlakozni az Európa Tanács emberi jogokról szóló konvenciójához és kész konzulátust nyitni Strassbourghban. A beszédben, - amely látványos, új elemet nem tartalmazott - a szovjet államfő érintette az európai együttműködés valamennyi területét, a kultúrától a környezetvédelemig.

-

Genf:

A genfi leszerelési értekezleten a magyar küldöttség azt javasolta, hogy tiltsák be a radiológiai fegyverek esetleges gyártását.---(Ism.)

(Tizenhat óra)

Egy rakétahír:

Közepes hatótávolságú hordozórakétát próbáltak ki a Dél-afrikai Köztársaságban. A kísérletek izraeli segítséggel folynak. A hordozórakéták fejlesztésével megbízott dél-afrikai cég egyik munkatársa közölte, hogy már elkészült néhány rakéta és megépült az indítóállás is, egyúttal cáfolta azokat a híreket, hogy a rakétákat atomtöltettel akarják felszerelni.

Segély a romániai menekülteknek:

Ausztria 1-millió schillinges segélyt ad a Magyarországon tartózkodó román menekülteknek. Erről Ausztria budapesti nagykövetsége tájékoztatta a Magyar Távirati Irodát.

Végül az időjárásról: ---

- o - oOo - o -

PETŐFI - adó

HÍREK

17.00 h

(--- Ismétlések.---)

G.Bush az Egy.Államok elnöke kedden a koraesti órákban érkezik Budapestre. Az ünnepélyes fogadtatás után találkozik STRAUB F.Brunóval, majd részt vesz azon a díszvacsorán, amelyet az Elnöki Tanács, a kormány és az MSZMP elnöksége ad tiszteletére. Bush elnök szerdán találkozik NYERS Rezsővel, az MSZMP elnökével és GRÓSZ Károly főtítkárral. Fogadja őt NÉMETH Miklós miniszterelnök, SZÜRÖS Mátyás, az Országgyűlés elnöke és POZSGAY Imre államminiszter is. Az amerikai elnök külön találkozót iktatott programjába az új politikai pártok, szervezetek képviselőivel. G.Bush szerdán még beszédet mond a Marx Károly Közgazdasági Egyetemen, majd csütörtökön a reggeli órákban utazik el fővárosunkból Párizsba.

A magyar Katolikus Püspöki Kar törvényes garanciát igényel arra, hogy szavatolják az egyházi élet teljes szabadságát és biztosítsák az intézmények működéséhez szükséges feltételeket. A nyilatkozat szükségesnek tartja, hogy az egyház is használhassa a tömegtájékoztatási eszközöket. A testület hangsúlyozza, hogy fel akarja számolni a múlt hibáit, de meg kívánja őrizni történelmünk értékeit, ... az elmúlt négy évtized eredményeit is. Feladatának tekinti az egyházi és társadalmi megújulás szolgálatát. A Püspöki Kar szól arról is, hogy egyháztörténeti bizottsága már megkezdte a történelmi múlt tárgyilagos feltárását a katolikus egyházzal.

Időjárásjelentés: ---

- o - oOo - o -

KOSSUTH - adó

IPARGAZDÁK

17.25 h

Sorozatunkban mostannak az interjúnak a második részét hallják, amelyet Hatvani Györggyel, a Magyar Villamos Művek Tröszt vezérigazgatójával készített Havas Henrik.

- A közvélemény egészen mostnáig tkp. csak arról értesült, hogy huzavona van a nagymarosi építkezés körül, nagyok az ökológiai veszélyek. Vita volt arról, hogy jó-e nekünk az osztrákokkal kötött áramszállítási szerződés, de kevés szó esik arról, hogy itt az erőmű mellett azért nagyon fontos villamosipari beruházások is történnek. Távvezetésekről hallani és egy valamiféle egyenirányító rendszerről, amiről nagyon keveset tud a laikus közvélemény.

- (Hatvani) Ennek kapcsán létrejöhet egy ún. egyenáramú betét az osztrák és a magyar villamosenergia-rendszer között, vagy ha úgy tetszik, a KGST és a nyugat-európai államok egyesített villamosenergia-rendszerei között.

- Hadd vágjak közbe, mert lényeges. Ha nem épülne meg Nagymaros, akkor is fel kell építeni azt az elektromos vezetékrendszert, amin már nem kell elvinni az áramot Nagymarosról Ausztriába?

- Igen. Ugyanis nem Nagymarosról kellett áramot vinni eddig sem Ausztriába, tehát az az áramszállítási szerződés, amelyet az MVMT az osztrák villamosművekkel, az ÖVG-vel kötött, az áramszállításra vonatkozik.

- Tehát nem nagymarosi áramra.

- Nem. Egyáltalán áramszállításra. Az osztrák partner kifejezte azt az igényét, hogy a Nagymaros megépítésétől függetlenül, az áramszállításra, a szerződés értelmében igényt tart, mi pedig kifejeztük azt a készségünket, hogy az áramszállítást - Nagymarostól függetlenül - realizálni fogjuk.

- Magyarán akkor meg kell építeni a Győr-Bécs...

- Igen, a Győr-Bécs, 400 kV-os? távvezetékét és meg kell építeni az egyenáramú betétet. Az egyenáramú betét azért szükséges a két rendszer között, mert ez az a technikai eszköz, amivel ezt a két óriási rendszert közvetlen kapcsolatba lehet hozni. Ugye a KGST-rendszer, az egy 160-ezer MW-os rendszer. A nyugat-európai egyesített villamosenergia-rendszer, az egy 360-ezer MW-os rendszer. Na most, ha ezt a két rendszert közvetlenül összekötnénk egy távvezetékkel, ez kb. olyan

(Ipargazdák)

problémákat okozna, mint ha mondjuk egy úthenger két órás kerekét egy ceruzával akarnám összekötni, hogy az együttfutását biztosítsam. Tehát fizikailag lehetetlen a közvetlen összekötés így, egy viszonylag szűk keresztmetszetű távvezetékkel. (--- A későbbiekben a technikai megoldást ismerteti a vezérigazgató.--- Az energetikai jelentősége abban rejlik, hogy a betét olyan állandó kapcsolatot jelent a nyugat-európai villamosenergia-rendszerrel, ami a magyar villamosenergia-rendszer több lábán állásának egyik jelentős pillére. Villamosenergiát - zavarok esetén - Nyugat-Európától is kaphat a magyar fél, egy külön megállapodás keretében. Az osztrák fél hajlandónak látszik ilyen megállapodás megkötésére.---)

- o - oOo - o -

KOSSUTH - adó

ESTI MAGAZIN

18.30 h

A mikrofonnál: Müller Mihály.

Tartalomjegyzék: ---

Időjárásjelentés: ---

A MSZMP KB-a mély fájdalommal tudatta, hogy meghalt KÁDÁR János. A 77 éves politikus hosszantartó, súlyos betegség után, délelőtt 9 óra 16 perckor hűnyt el.

A Magyar Szocialista Munkáspárt elnöksége fájdalommal és őszinte tisztelettel adózik KÁDÁR János emlékének.

NYERS Rezső, GRÓSZ Károly, NÉMETH Miklós és POZSGAY Imre hangsúlyozzák, hogy búcsújukban olyan életpályáról szólnak, amely csaknem három és fél évtizeden át nagymértékben meghatározta az ország történelmét. KÁDÁR János olyan személyiséggé vált a nemzetközi politikában is, akinek véleménye sokat számított és figyelembe vették, mégpedig azért, mert sokmindenben szakított a szaktás, dogmatikus elvekkel és gyakorlattal, a mondvacsinált ellenségképpel. A jelmondat, - amely szerint "aki nincs ellenünk, az velünk van" - tömör kifejezője szemléletének. Ennek alapján jöhetett létre a fő kérdésekben hosszú időre a nemzeti közmegegyezés.

Az MSZMP elnöksége szerint KÁDÁR Jánosnak ez az elve alakította ki a kormányzat nemzetközi politikáját is. Ez munkált a megélénkült magyar diplomácia részéről a helsinki értekezlet előkészítésében, létrejöttében, majd a folyamat továbbvitelében. Ez a felfogást hozott megbecsülést Magyarországnak szövetségesei körében és a világon mindenütt. Az elnökség négy tagja emlékeztet arra is, hogy KÁDÁR János életútján voltak tévedések és fájdalmas meghátrálások is, ugyanakkor nem lehet megfélekezni arról, hogy amikor Hruscsov leváltása után KÁDÁR János megérkezett Varsóból, töretlen elvhűséggel, újra nyomatékosan kiállt az SZKP XX-ik kongresszusának eszméi mellett. Jóllehet, ezeket akkorig sokan kétségbevonták.

KÁDÁR János olyan országra vágyott, amelyben a különböző világnézetű

(EM)

emberek egyformán házára lelhetnek. Gazdasági és társadalmi megújulásra, a fejlett Európához közelítő reformokra törekedett. Magyarországon ezekkel a nagyszabású reformgondolatokkal vontta magára ismét a külföld figyelmét. KÁDÁR János mindezt olyan nemzetközi környezetben tette, amelyben az ilyen törekvéseket nem övezte osztatlan rokonszenv, megbecsülés, - hangoztatja az MSZMP elnöksége. - A megtorpanásnak, a felemásságnak éppen ez volt az egyik meghatározója. Az idő - és vele az MSZMP - sok tekintetben meghaladta KÁDÁR János politikusi életművét, mindemellett vitathatatlan, hogy személyisége idehaza és a nagyvilágban egyaránt hosszú időszakon át a humánus szocializmus törekvéseivel kötődött össze. - KÁDÁR Jánost fájdalmasan súlyos konfliktusokba sodorta az élet, a történelem, - állapítja meg a négy politikus. A történelmi kihívásokkal szembennézett, nem tört mindenáron népszerűsége, olyannyira nem, hogy amikor a nemzet érdeke azt kívánta, népszerűtlen döntéseket is vállalt. Sosem tagadta meg önmagát. Egy olyan korszakban vállalt közösségmentő feladatot, amikor erre nemigen akadt más vállalkozó. A történelem ítélőszéke előtt azonban az elvek megőrzésének hatékonysága és a kompromisszumok időlegességének aránya dönt. - Ne féljünk elismerni KÁDÁR János érdemeit. Hazaszeretete vezette tetteiben, - hangoztatja az MSZMP elnöksége - ne féljünk vitatkozni örökségével és elvetni belőle azt, ami nem bizonyult időtállóknak, de ne féljünk továbbfolytatni az arra érdemes politikai gondolatait. A mai és a jövő társadalmi közmegegyezéséhez csakis vitákban kialakuló egyetértés útján juthatunk közelebb. NYERS Rezső, GRÓSZ Károly, NÉMETH Miklós és POZSGAY Imre hisz abban, hogy az a KÁDÁR Jánost megillető igazi kegyelet, ha szembennézünk múltunkkal, jelenünkkel és jövőnkkel. - A Magyar Szocialista Munkáspárt elnökségének döntése alapján bizottság alakult KÁDÁR János temetésének megszervezésére. A bizottság tagjai: NYERS Rezső, az MSZMP elnöke, a bizottság elnöke, GRÓSZ Károly, az MSZMP főtitkára, NÉMETH Miklós, a Minisztertanács elnöke, Pozsgay Imre államminiszter, STRAUB F. Brunó, az ET elnöke, SZÜRÖS Mátyás, az Országgyűlés elnöke. A bizottság a temetés időpontját, helyét és a kegyeletnyilvánítás módját nyilvánosságra hozza.

Most pedig arról, hogyan reagált a világ KÁDÁR János halálhírére. Tudósításokat hallanak Moszkvából, Baráth Józseftől, Varsóból Domány

(EM)

Andrástól, Prágából Nyárádi Péterrel, Berlinből Kanyó László, Bonnból Bernát György, míg Párizsból Keleti Miklós jelentkezett:

- Kádár János olyan politikus volt, aki egész életét, tudását, tapasztalatát a magyar nép javának szentelte. Emberségével, kompromisszumkészségével, a reformokra való törekvésével a magyarok számára különösen nehéz években, az ország progresszív erőt, majd a magyar többségét magával vonni. - Így ír a TASZSZ hírgyűnökség budapesti keltezésű, elsősorban az MSZMP közleményére támaszkodó jelentésében. A szovjet távirati iroda délelőtti néhány soros tényhírben számolt be Kádár János haláláról, majd a késő délután folyamán adta ki a budapesti tudósítást, jelezve, hogy újabb jelentést, majd nekrológot fognak kiadni. A TASZSZ hírgyűnökség a budapesti méltatásokból azt is kiemelte, hogy Kádár János tevékenységével nagyban hozzájárul a szocialista Magyarország nemzetközi tekintélyének elismertetéséhez. Olyan államférfi volt, akinek életútja a magyar népnek azt a törekvést fejezte ki, hogy politikai reformok útján segítse elő az ország felvirágzását.

- A lengyel sajtó eddig főleg a tényközlésre, az életrajzi adatok ismertetésére szorítkozott. A PAP hírgyűnökség is az MTI anyagából emeli azt, hogy Kádár János működését majd a történészeknek kell értékelniük és hogy a belső társadalmi közmegegyezés épp úgy az ő nevéhez fűződött, mint a nyitás Nyugat felé, viszont az utóbbi évek politikájában sok volt a hiba is. Ennél eredetibb két megállapítást tudok idézni viszont az ellenzék napilapjának holnap megjelenő kommentárjából. A lap hangsúlyozza, hogy az elmúlt évtizedekről szóló igazság kimondása és Kádár Jánosnak a vezetésből való eltávolítása feltétele volt a magyar politikai nyitásnak. A lap mélyen jelképesnek tartja, hogy a volt pártelnök éppen aznap húnyta le a szemét, amikor a Legfelsőbb Bíróság teljesen rehabilitálta NAGY Imrét és társait.

- Prágában egyelőre visszafogottan nyilatkoznak Kádár János haláláról. A rádió először 11 órakor adta ki második hírként az MTI közleményét és az első rövid életrajzra is délután 1 óráig kellett várni.

(EM)

Ebben kiemelték, hogy a magyar pártvezető 1956 óta irányította az MSZMP-t és a magyar társadalmat és hogy az eltelt idő alatt számos nehéz helyzettel kellett megbirkóznia. A kormány szokásos csütörtöki sajtóértekezletén a Magyar Rádió kérdésére M. Pavel szónok elmondta, hogy Kádár János emberi nagyságát sokra értékelték Csehszlovákiában. Hozzátette: a kádári életmű sikereinek és hibáinak értékelése nem csehszlovák kormány feladata. Egyben felhasználta az alkalmat arra is, hogy személyes véleményét közölje, mely szerint a magyar pártvezető olyan ember volt, aki igényes emberi és politikai életpályát járt be. Ennek során olyan politikusnak mutatkozott, aki mindig megtalálta, még a legnehezebb helyzetben is a kompromisszumot, vagy azt a megoldást, amely a leginkább segítette a magyar reformok, a társadalom fejlődését és anyagi jólétét. A késő délutáni órákban egyébként M. Jakes, a Cs. komm. párt főtitkára és G. Husak köztársasági elnök részvétlétviratot küldött, amelyben KÁDÁR Jánost a kommunista mozgalom élharcosának, a magyar nép ügyének odaadó híveként nevezték meg.

-... és Kádár szerepét a napokban, csupán annyit közöltek, hogy 1956 novemberében megalakította a munkás-paraszt forradalmi kormányt. A Berliner Rundfunk, vagyis a berlini városi Rádió fél 2-kor kezdődő magazinműsorában idéztek Honecker részvétlétviratából. Eszerint Kádár János maradandó érdemeket szerzett a magyarországi szocializmus alakításában. Nemzetközileg elismert politikus volt, aki személy szerint is nagyban hozzájárult a magyar_NDK kapcsolatok fejlődéséhez - fogalmaz a részvétlétvirat. A nyugat-berlini rádióadók, - ha nem is vezető helyen, de egy életrajzzal és kommentárral emlékeznek meg Kádár Jánosról. Ezekben két megfogalmazás ismétlődik rendszeresen: Kádár, a gulyáskommunizmus atyja és az 1956-os események negatív figurája, aki segítségül hívta a szovjet hadsereget a felkelés leveréséért. A berlini televíziónézők mintegy 4 perces filmösszeállítást láthattak Kádár Jánosról a nyugatnémet televízió hírműsorában. Ebben elhangzott az is, hogy amikor Budapesten néhány hete eltemették Nagy Imrét és társait, akkor egyúttal Kádár János történelmi tekintélyét is eltemették.

(EM)

- Kádár János tragikus sorsú politikus volt, akiről csak a történelem mondhat ítéletet, - jelentette ki a Deutschland Funk rádió munkatársa. Az övé az eddigi legátfogóbb kommentár az NSZK-ban. Kádár építette a sztálinista diktatúrát, de hamarosan kirakatper áldozata lett. 56-ban a forradalom komrányának odaadó tagja volt, ám néhány nap múlva már a szovjet ihletésű ellenkormány vezetője. Akkoriban a leggyűlöltebb magyarnak számított, - így emlékszik vissza a Deutschland Funk rádió, magyaros akcentussal beszélő kommentátora. Később részreformjaival ugyanez a Kádár segítette viszonylagos jóléthez a nép széles rétegeit, azok pedig cserében hallgatólag elfogadták az egypárt hatalmát. A második német TV ehhez tette hozzá: Kádár nevéhez kapcsolódik a híres gulyáskommunizmus kifejezés. Kádár János célja végig az volt, hogy a párt hatalmát megtartsa. Okos ember volt, felismerte, hogy a diktatúra módszerei erre nem alkalmasak, ugyanakkor azonban túlságosan megszokta a félmegoldásokat, - magyarázta a Deutschland Funk rádió kommentátora. Kádár megdöbbenéssel vette tudomásul Gorbacsov felemelkedését és a háttérbe húzódott. Mindent feladott, amikor a tavaly májusi pártkonferencia leváltotta főtitkári posztjáról. A Deutschland Funk munkatársa úgy látta, Kádár arcán nem a hatalomvágy, hanem a szomorúság és a szenvedés tükröződött, ennek okáról azonban csak élete alkonyán beszélt "Nagy Imre tragédiája az én tragédiám is" - mondta. Nemcsak rendszerének csendes összeomlását kellett megérnie, hanem 56 mártírjainak és hőseinek temetését is, - így kommentálta a halálhírt a Deutschland Funk rádió ma délután. A Német Sajtóügynökség nevű távirati iroda pedig hozzáfűzi részletes budapesti beszámolójához: a sors iróniája, hogy Kádár János ugyanazon a napon halt meg, amikor a magyarországi Legfelsőbb Bíróság felmentette 56 októberének később kivégzett miniszterelnökét, Nagy Imrét és társait az ellenük felhozott vádak alól.

- A francia rádióállomások délelőtt 10 óra óta bő terjedelemben és vezető helyen foglalkoznak Kádár János halálhírével. A kommentárok kiemelik, hogy két egyformán lényeges motívumot őriznek meg majd róla a történelemkönyvek. Kádár János neve összefonódott egy 56-os felkelés leverésével, de az ő irányítása alatt lett Magyarország a keleti blokk legliberálisabb állama. A rádióállomás Kádár János halálhíre kapcsán interjút sugárzott Kende Péterrel, az itt élő magyar polito-

(EM)

lógussal és Palotás Részóvel, hazánk párizsi nagykövetével. A ma délutáni Le Monde részletesen ismerteti Kádár János életrajzát, politikai pályafutását. A cikkíró szerint a Kádár János névvel fémjelzett rendszer túlélte önmagát és nem tudta időben összekötni a gazdasági reformkísérletet a politikai struktúra változtatásával.

-

A vezető nyugati hírügynökségek Kádár János halálhírének bejelentése után néhány perccel már hírt adtak a szomorú eseményről. A Reuter brit hírügynökség megállapítja, hogy a politikus az 1956-os felkelés leverése után fokozatosan szerzett tekintélyt azzal, hogy Magyarországon a legliberalisabb és legnyitottabb társadalmat teremtette meg Kelet-Európában. Az AFP francia hírügynökség ehhez hozzáteszi: a gazdasági reformokért cserében Kádár János Moszkva töretlen külpolitikai szövetségese maradt. A hírügynökségek elemzései feltűnően egybecsengőek és tárgyilagosak. Nem feledkeznek meg az elhunyt államférfi politikusi erényeiről sem. Ugyancsak az AFP állapítja meg, hogy Kádár mindvégig szerény ember maradt. Személyével kapcsolatban gyűlölt és tiltott mindenféle kultuszt. Rendkívül egyszerű módon élt és gyakran tűnt úgy, hogy feszélyezi a nagy nyilvánosság. A nyugati elemzések nem hagyják figyelmen kívül, hogy Nagy Imre hivatalos rehabilitációja mindenképpen meggyorsította Kádár János lelki hanyatlását. Nagy Imre és sorstársainak, valamint a volt magyar pártvezető temetése között csupán néhány hét különbség van, - emlékeztetnek a hírügynökségek.

Az amerikai elnök részvétét.....

(folytatás a következő oldalon)

(EM)

- Az amerikai elnök részvétét fejezte ki KÁDÁR János elhunyt alkalmából, és méltatta az államférfi tevékenységét, amikor közelgő bpesti ~~keg~~ogatása előtt magyar újságírók egy csoportjának adott interjút. Bush elnök nyilatkozatában részletesen foglalkozott az amerikai-magyar viszonyal, valamint a kelet-nyugati kapcsolatokkal is. Műsorunk után egyébként a Kossuth Rádióban 19.15-kor 40 perces dokumentumműsort halhatnak KÁDÁR János életéről.

-

-Bpsten a legfőbb ügyész törvényességi óvást nyújtott be a legfelsőbb bírósághoz, NAGY Imre és sorstársai 1958-as pere ügyében. A bíróságon hozott politikai döntés akkor több hónapig tartott. A mai felmentéshez mindössze négy órára volt szükség. Nej György járt a tárgyaláson.

- A Legfelsőbb Bíróság elnökségi tanácsa hatályon kívül helyezte a legfelsőbb bíróság népbírósági tanácsának 1958-ban hozott ítéleteit, mert azok törvénysértők voltak. Az elítélteket büncselekmény hiányában a tanács felmentette. A politikai, erkölcsi jóvátétel után tehát visszahelyezték törvényes jogaiba Magyarországon egykori törvényes miniszterelnöket és munkatársait. 31 év után egy végig titkos, koncepciós politikai eljárásról döntöttek, amelynek bíróját naponta értékelte a BM beosztottja. Amelyben NAGY Imre védője nem kérhette el az iratokat. Amelyben nem az ügyesség, hanem a BM vizsgálati osztálya készítette el a vádirattervezetet. Erről az eljárásról ma egyértelműen kiderült, hogy kevés olyan alapelv és alapjogszabály létezett, amit ne sértettek volna meg benne. Kiderülhetett - mondtam - mert amíg a helyzet nem érett meg rá, addig gondosan őrizték a BM irattárakban az akatákat, addig ellenforradalmár banda volt a már a reformkommunista aelődöknek é irányzatnak minősített szellemi, politikai műhely, addig a per kiagyalói végrehajtói nem léteztek. Addig 1956-ról és a koncepciós perekről csak suttozni volt szabad, és a magán- és hivatalos hallgatás részét képezte a nemzeti egység elnevezésű fantazmagoriának.

(EM)

A legfelsőbb bíróság elnöke a mai tárgyaláson felsorolta, milyen únevezett anyagi és eljárási szabályokat sértettek meg annak idején és hogy miért nem lehetett akkor a bírói függetlenségről beszélni. A törvényességi óvás alapján megvizsgálták és a korabeli akták alapján úgy találták, hogy NAGY Imre, .

DONÁTH Ferenc, GIMES Miklós, TILDY Zoltán, MALÉTER Pál, KOPÁCSI Sándor, SZILÁGYI József, JÁNOST Ferenc és VÁSÁRHELYI Miklós nem szervezkedett, nem volt hazaáruló és nem követett el zenedülést. Egyáltalán, semmilyen bűncselekményt nem követtek el.

Már az akkori jogszabályok szerint sem szervezkedett, aki bárati, munkatársi összejeövetelen politizált és nem árult hazát a törvényes miniszterelnök még ha az ENSZ-hez fordult is segítségért, hiszen szándéka nem az ország elleni erőszakra, fegyveres föllépésre irányult. Már akkor sem volt hűtlen és nem volt törvénszegő az a politikus, aki olyan szándéknyilatkozatot tett, amely a VSZ-ből való kilépést tartalmazta és amelynek kormánytárgyalásán a szovjet nagykövet is ott volt a folytatandó megbeszélések reményében. Jog, de a politikával szorosan összefüggő álláspont dr. SZILBEREKY Jenőtől, a legfelsőbb bíróság elnökétől.

— SZILBEREKY: Az elnökségi tanács általában leszögezi, a hatalmon lévő párt politikájának, a fennálló állami és társadalmi intézményeknek a bírálata, ill. az alkotmány keretei között megvalósítottatásukra irányuló politikai tevékenység nem tekinthető az államrend elleni támadásnak. A jelen ügyben, a vád tárgyává tett cselekmények elbírálása szempontjából teljesen közömbös, hogy NAGY Imre és társai egyénileg vagy csoportosan a párton belül vagy kívül végezték tevékenységüket, mindez nem változtat azon, hogy nem az államrend megdöntésére szervezkedtek. Figyelmen kívül hagyja az ítélet, hogy NAGY Ime nem valamely gócot vezetett, hanem a Magyar Dolgozók pártja vezetőségének előzetes állásfoglalása alapján a kinevezett törvényes kormányt. Az ítélettel szemben ugyancsak törvényesek voltak a későbbi történet kormányátalakítások is. Ezekről a népköztársaság elnöki tanácsa határozatával döntött. Hasonló képen alkotmányos

(EM)

volt az únevezett kabinet működése is. Valamely kormány tevékenységének megítélése nem büntetőjogi kérdés. Politikai felelősséggel tartozik a megfelelő alkotmányos szerveknek és erkölcsi felelősséggel az egész nemzetnek. De a kormány tagjait alkotmányos keretek között végzett hivatali tevékenységért nem lehet büntetőjogi felelősségre vonni. Ezért a NAGY imre kormánynak ill. egyes tagjainak hivataluk gyakorlásával összefüggő tevékenysége sem tekintendő szervezkedésnek.

-

- Az egykori történelmi és politikai körülmények között ez nem volt ilyen magától értetődő. Ma elvileg az. És hogy a gyakorlatban is az legyen, ahhoz talán tanulságaival a legfelsőbb bíróság 1958-ban és 1989-ben született határozatai is hozzájárulhatnak.

- És most a VSZ holnap kezdődő csúcstalálkozója ról. NYERS Rezső vezetésével elutazott a magyar küldöttség a VSZ tagállamainak csúcstalálkozójára. A delegáció tagjaként NÉMETH Miklós kormányfő, HORN Gyula külügyminiszter, és KÁRPÁTI Ferenc honvédelminiszter részt vesz a VSZ politikai tanácskozó testületének ülésén Bukarestben. - A találkozó kapcsán hallgassák meg kiküldött tudósítónk Martin Kovács Miklós előzetes kommentárját.

- Sajnos ott tartunk, hogy a politika iránt érdeklődő magyar hallgató már arra a puszta tényre is fölfigyel, hogy Bukarestben kezdődik a VSZ csúcstalálkozója, vagy hivatalos nevén a politikai tanácskozó testület ülése. Fölfigyel a magyar hallgató, mert eszébe jutnak az erdélyi menekültek és akik ott maradnak. A lesovinizsztázott magyar sajtó, a határ román oldalán feszülő szögesdrót és még jónéhány olyan dolog, amelyre nagyon is figyelni kell. Ezuttal azonban azt hiszem nem első sorban erre kell összpontosítani. Hiszen a magyar vezetők hangsúlyozottan csak mint a csúcstalálkozó soros helyszínére

(EM)

utaznak Romániába. A helyszín tehát lehetne Szófia, Berlin, Bpest, Prága, Varsó vagy Moszkva, ezuttal azonban történetesen Bukarest. Kétoldalú tárgyalások persze lehetnek és talán lesznek is. De a csúcstalálkozó hivatalosan nem a kétoldalú nézeteltérések tisztázására hivatott. Sokkal inkább arra, hogy az európai szocialista országok első számú hivatalban lévő vezetői megvitassák pld. az átfogó magyar reformelképzeléseket a VSZ-ről. A magyar javaslat t.illik azt szorgalmazza, hogy az együttműködés katonai jellege helyett a politikai jellegé legyen a főszerep. És korántsem mellékesen, legyen demokratikus a döntéshozatal. Aztán itt az ideje annak is, hogy a VSZ fórumokat megszabadítsák a formalitásoktól, sőt a dokumentumok ne legyenek vegytiszták, hanem kapjanak helyet az eltérő nézetek is. Jóllehet, mindennek magától értetődőnek kellene lennie, de a VSZ 34 éves történetéből jól tudjuk hogy nem az. A tárgyalóasztalnál ülőktől joggal elváratik az is, hogy amikor az egyes országok belső helyzetéről zajlik a disputa, jelezzék a valóban lényeges fejleményeket. Példának okáért amagyar delegáció nyilván nem tekinthet el attól, ami nemzetközi vonatkozásban elhangzott a külügyminisztérium és az alternatív szervezetek tárgyalásain. Vagy éppen a három oldalúegyeztető tárgyalásokon. Arról a tényről sem lehet elfeledkezni, hogy a de facto létező ellenzéki pártok közül a koalíciót eleve elutasító szabaddemokraták programjukban hirdetik: céljuk, hogy magyarország váljon ki a VSZ-ből. Rögtön hozzáteszik, hogy a kiválást nem egyoldalúan bejelentett kilépéssel szeretnék megvalósítani, hanem meg akarják szerezni az érintett felek beleegyezését. Nos aligha tévedek ha azt mondom, hogy ez a javaslat most nem igen lesz a bukaresti tárgyalóasztalon. Az viszont igen, amit a magyar fél is alapelvnek tart, vagyis hogy a VSZ-nek nem feladata beavatkozni a tagországok belügyeibe. M. Gorbacsov a nagyhatalmokra nézve ezt valahogy a következő képen fogalmazta meg: ideje véget vetni annak a külpolitikai szemléletnek amelyben a nagyhatalmi érdekek az irányadók.

(EM)

M. Gorbacsov franciaországi látogaátsának utolsó napján beszédet tartott Strassbourugban és egyebek közt azt fejtegette, hogy az európai háznak ugyan nincsen tervrajza. de annyi bizonyos, hogy nem lehet a hidegháború koncepciója szerint felépíteni. Keleti Miklóst hallják Párizsból.

- A SZU kész egyoldaluan csökkenteni a rövid hatótávolságú nukleáris erejét, amennyien a NATO elfogadja a tárgyalásokat a fegyverfajta teljes felszámolásáról. - mondta M. Gorbacsov a strassbourgi európa tanács előtt mondott beszédében. Ez a 40 éve alakult szervezet 23 parlamenti demokrácián alapuló európai országot tömörít, tehát nem azonos az európa parlamenttel, amely kizárólag a KP-i országok szervezete. Egyébként az európa tanácsban kapott különleges meghívotti státuszt nemrég Magyarország is, így a szovjet államfő beszédét néhány fős magyar küldöttség is hallgathatta. Gorbacsov háromnegyed órán át foglalta össze a közös európai házra vonatkozó koncepcióját. Hangsúlyozta, hogy nincs a birtokában az épület tervrajza, de az biztos, hogy a koncepció már meg alakulhat a hidegháború beidegzésein. Gorbacsov biztosította az európa tanácsot, hogy a SZU nem kívánja elszakítani ny-európát az EGY.államoktól. Leszögezte, hogy minden népnek szuverén joga a saját politikai rendszer megválasztása, senkinek még a barátoknak és szövetségesegeknek sincs joguk a beavatkozásra. A szovjet államfő kijelentette, hogy a SZU kész csatlakozni az európa tanács emberi jogokról szóló konvenciójához. És az Európához való tartozást azzal is jelezni kívánja, hogy szívesen nyitna konzulátust Strassbourugban. Gorbacsov beszéde annyiban némi csalódást keltett, hogy látványos, új elemet nem tartalmazott. Viszont azzal, hogy az új szovjet Európa-politika eddig is ismert elveit ny-Európa jelképes fővárosában is ünnepélyesen megerősítette, beszéde méltó záróaktusa volt az egyértelműen sikeres franciaországi látogatásnak.

-

- Most pedig ismét az amerikai elnök kedden kezdődő bpesti látogatásáról. - G. Bush útja előtt az egyik amerikai külügy miniszterhelyetessel készített interjút a MTV képviselője.

(EM)

- Az Egy. Államok célja, hogy sikeresek legyenek a magyar és lengyel reformok, mert ezáltal hamarabb megszűnik Európa megosztottsága. Minderről L. Egelberger amerikai külügyminiszter-helyettes beszélt a World-2 ? tv-hálózat Párbeszéd c. nemzetközi telefonos fórumában. A politikust Bpestről, Varsóból, Bonnól és Londonból kérdezték újságírók Bush elnök küszöbön álló kelet-európai útjáról. A MTV Panorámia c. műsorának képviselőjében Sugár András arról érdeklődött, hogy vajon hoz-e Bpestre gazdasági segítséget Bush elnök. Egelberger röviden úgy válaszolt, hogy valamilyen gazdasági segélyprogramot mindenképpen hoz az amerikai elnök. Sugár András ezt követően az iránt érdeklődött, hogy vajon az Egy. Államok megadja-e a közeljövőben az öt évre érvényes legnagyobb kereskedelmi kedvezményt Magyarországnak. - az amerikai külügyminiszterhelyettes bizakodó volt, s hangsúlyozta, van esély arra, hogy a szenátus megszavazza a kedvezményt, amely ismét a képviselő ház elé kerülhet ahol már egyszerű többség is elegendő a javaslat elfogadásához.

-

- A szokásoktól eltérően már most nyilvánosságra hozták az elnök magyarországi programját. - G. Bush az Egy. Államok elnöke kedden a kora esti órákban érkezik Bpestre. Az ünnepélyes fogadtatás után találkozik Straub F. Brunióval, majd résztvesz azon a díszvacsorán, amelyeet az Elnöki Tanács, a kormány és az MSZMP elnöksége közösen ad tiszteletére. Bush elnök szerdán találkozik NYERS Rezsővel, az MSZMP elnökével és GRÓSZ Károly főtitkárral. Fogadja őt NÉMETH Miklós miniszterelnök, SZÚRÓS Mátyás az országgyűlés elnöke és POZSGAY Imre államminiszter is. Az amerikai elnök külön találkozót iktatott programjában az új politikai pártok, szervezetek képviselőivel. G. Bush szerdán még beszédet mond a Marx Károly közgázon, majd csütörtökön a reggeli órákban utazik fővárosunkból Párizsba.

- Mától ismét a bpesti Szabadság téren látható annak az amerikai tábornoknak a szobra, aki a Tánácsköztársaság leverése után megakadályozta, hogy Romániába szállítsák a Nemzeti Múzeum műkin-cseit. A tábornok emlékművét 40 évvel ezelőtt eltávolították az amerikai nagykövetség elől és csak néhány évvel ezeleőtt

(EM)

találták meg egy raktárban. A szobor azután került vissza eredeti helyére, hogy tavaly ősszel az EGY.Államok magyarországi nagykövete személyesen kérte újbóli felállítását a Főv.Tanács elnökétől.

- Bpsten a parlamentben újabb ülést tartott a háromoldalú nemzeti kerekasztal. - Kerekes András összefoglalóját hallják.

- A parlamentből jelentkezem a háromoldalú egyeztető tárgyalások legújabb fordulójáról. Ezuttal az egyes számú, tehát a demokratikus politikai átmenet témáival foglalkozó bizottság üléséről, ezt azt hiszem nem kérek recsegő telefonvonalról. Ez utóbbi körülményt azért tartom megemlítenedőnek, mert meglehet, hogy a következő alkalommal már kiépített vonalról tájékoztathatom a hallgatót. Ugyanis a fő téma most zárt ajtók mögött éppen a nyilvánosság. Nem úgy általában, hanem a háromoldalú egyeztetett tárgyalások nyilvánossága. Ezidő szerint ezen a bizottsági szinten az első öt perc a miénk. Ezt képen a fotósok tudják csak kihasználni. A tárgyaló felek ilyenkor azon kívül hogy jól vannak, semmi érdemlegeset nem mondanak. Ami persze nem jelenti azt, hogy ne volna inne-onnan néhány megbízhatónak mondható értesülésünk. Tehát: az országház főemeleti 64-es termében a tárgyalások nyilvánosságán túl szóba kerül még egy jószolgálati bizottság létrehozása, oldalanként 3-3 delegátus részvételével, a jószolgálati bizottság a megállapodások megsértésének orvoslásával foglalkoznék, a mostni elképzelések szerint 48 órán belül kivizsgálna minden fölpanaszolt esetet. Saját hatáskörben határozná meg milyen gyógymódot alkalmaz és természetesen konszenzus alapján döntene. Vagyis teljes egyetértésben. Egy másik hír szerint szóba kerül ma még az is, mit végeztek eddig a munkabizottságok. belőlük ugyebár hat van, a témakör tehát a demokratikus politikai átmenet pontokba szedett legfontosabb kérdései szerint. Tegnap a 6. munkabizottság ülésén 4 pontos javaslatot fogadtak el. Ezt is ma kívánják megerősíteni. Egy másik munkabizottság pedig a pártok közötti Vagyon megosztásával az ingatlanok helyzetével foglalkozott. Nyilvánvalóan ez a téma is napirenden

(em)

lesz vagy már volt is, - ezt igazán nem tudhatom, hiszen lélek az ajtón se be, se ki. Az ülés után azonban mindhárom oldal szóvivő vagy megbízott révén áll rendelkezésünkre. - hangzott el az ígéret mielőtt betettük volna magunk mögött az ajtót. Erről azonban márcsak a Hírvilágban számolhatok be.

-

- AHonvédelmi Minisztériumban ma sajtótájékoztatót tartottak, és az ott elhangzottakról Hollauer Tibor érdeklődött.

- Keleti György ezredes bejelentette, h ogy a magyar néphadsereg egyoldalúan létszám-és fegyverzet csökkentst hajt végre.

- Ebben az évebn és a jövő esztendőben mintegy 8,8 %-kal csökken a Magyar Néphadsereg létszáma. Ennek legelső lépése most augusztusban lesz, amikor is egy Duna-Tisza közti harc. kocsi dandár felszámolására kerül sor.

- Ki döntött erről?

- A Honvédelmi miniszter döntött így.

- SAját hatáskörben?

- Hát nyilván a szövetségeseinkkel egyeztettük.

- V.szinüleg majd vaskos könyvsorozat lesz majd az a kiadvány, amelyikről a ^{Zrínyi}..... katonai könyvkiadó az első és második világháború esettjeinek kíván emléket állítani. HOnnan szerzik majd be az adatokat? ---

(folytatás a következő oldalon)

(EM)

- Ehhez mindenféleképpen számítunk a lakosság teljes bevonsáára, a különböző falukutató csoportoknak a felkérésére, a különböző mozgalmaknak a segítőkézségére és természetesen nem utolsó sorban a külföldi levéltárakra.
- Bárki saját családtagját, saját halottját megörökíttetheti ebben a kiadványban majd?
tkp.
- Természetesen. Lesznek olyanok akikről/ semmilyen okirat nem áll rendelkezésre, esetleg csak a visszaemlékezések, a családok tagjainak a visszaemlékezései, netán esetleg családi levéltár.
- Hol lehet jelentkezni?
- A Hadtörténeti Intézet és Múzeumnál lehet.

Dr.Kuti György alezredest, a Zrínyi Katonai Könyvkiadó igazgatóhelyettesét hallották.

(folytatás a következő oldalon)

(EM)

Mint ismeretes, a Parlament múlt heti ülésén interpellációban követelték a honvédelmi minisztertől a debreceni katonai repülőtér bezárását. Vajon megtörténik-e ez a közeljövőben? - kérdeztem, Schmidt István vezérőrnagyot, a Magyar Néphadsereg repülőfőnökét.

- (Schmidt) Az erre vonatkozó munkák a Honvédelmi Bizottság terve szerint fognak beindulni.

- TEhát erről nem tud semmit, ...

- Ma még én nem tudok ehhez képest újabb információkat mondani.

- Ön itt elmondta azt, hogy a Szovjetunióban is a legfelsőbb katonai szinten foglalkoznak a Magyarországon működő szovjet katonai repülőterek működési rendjével.

- A szovjet katonai legfelsőbb vezetés, a honvédelmi miniszter személy szerint, mindezeket a korlátozásokat, amelyeket mi elrendeltünk, paranccsal megerősítette. Minden beérkező panaszt megvizsgálunk és amennyiben ezek megalapozottak, a legszigorúbb intézkedéseket fogantatosítjuk természetesen.

- Szó volt ezen kívül a sajtótájékoztatón a Hősök terén tervezett díszőrségről is. Mint elhangzott, arra, hogy minden nap fegyveres díszőrség álljon a Hősök terén, nincs elég pénz, ezért valószínű, hogy csak nemzeti ünnepeinket állnak díszegyenruhás katonák majd a téren.

-

Úgy tűnik, az Állami Egyházügyi Hivatal megszűnése után fölélénkült a vallásszabadság körüli vita.

A magyar Katolikus Püspöki Kar törvényes garanciát igényel arra, hogy szavatolják az egyházi élet teljes szabadságát és biztosítják az intézmények működéséhez szükséges feltételeket.---(Ism.) - Az egyházpolitikában visszarendeződési folyamat indult meg a Szabad Demokraták Szövetsége Evangéliumi Keresztények Csoportja szerint. Dokumentumuk úgy véli, hogy az Állami Egyházügyi Hivatalt csak névleg szüntették meg. Helyette a Művelődésügyi Minisztérium egyházpolitikai főosztályát és az Országos Vallásügyi Tanácsot azért hozták létre, hogy elködösítsék az állami szervezetek szerepét és társadalmi ellenőrzést színleljenek. A közlemény aláírói ezért követelik, hogy azonnal állítsák le az új struktúra kiépítését és menesszék a kompromittálódott egyházügyi tisztségviselőket.

(EM)

A Vasutas Nap évek óta valamiféle összegzést hordoz. Korábban dialittas beszámolók szóltak a villamosítás sikereiről, a korszerűsítésekről, az eredményekről, - mára a józanabb és ennek következtében pesszimistább hangok hallatszanak inkább. A jövőről Bánkuti Gábor a Magyar Államvasutak elnök-vezérigazgatóját, Urbán Lajost kérdezte.

- (Urbán) Jó lenne, ha most már nemcsak a vasutasok felmérnék, vagy egy pindurkát elgondolkodnának, hogy milyen jelentősége van a vasútnak az egész ország számára. Egyáltalán, a magyar gazdaságnak kell-e a vasút, és ha kell, akkor milyen vasút és ha megegyeznénk abban, hogy milyen vasút kell, akkor azt mikor tudjuk megcsinálni és nem utolsó sorban miből. Én ezt azért mondogatom már egyre több helyen, mert már mindent ismerünk Európából, hogy mi történik a vasúttal.

- Azt hiszem ott divat az a jelszó, ami nálunk valamikor 1945-ben, amikor romban állt az ország és a vasúti is félig-meddig, hogy "arc a vasút felé!"

- Ezt megteszik Európában, minden országban, de rendkívül nagy céltudattal. Szemünk előtt bontakozik ki egy egészen más műszaki teljesítőképeségű és kényelmű és biztonságú vasúti hálózat már, amely már nemcsak egy francia TGV, hanem az N SZK-t behálózza. (--- A vezérigazgató bemutatja a nyugat-európai vasút-fejlesztési terveket.--- A magyarok késnek a fejlesztéssel, de próbálnak az európai áramlattal maradni.---)

A közéleti botrányoktól hangos Csongrád megyéből egy régóta húzódó történet befejezését mondja el Ladányi Zsuzsa:

- A Csongrád megyei Tanács mai ülésén lezárult a szegedi Kardos kontra KNEB-ügy. Kardos János a Tisza-VOLÁN igazgatója, midőn hosszú szabadságáról visszatérve megtudta, hogy vállalatánál vizsgálatot folytat a szegedi Népi Ellenőrzési Bizottság, igencsak felháborodott és elküldte a népi ellenőröket. A többféle szabálytalanság és mérleghamisítás gyanúja miatt indult vizsgálat így indokolatlanul hosszúra nyúlt. Hozzájárult ehhez az is, hogy Kardos János, amikor túlságosan forrónak érezte már a talajt, bizonyára a Megyei Népi Ellenőrzési Bizottság tagjaként kialakított kapcsolataiban bízva, mindig a megyei

(EM)

NEB elnökéhez fordult segítségért. És nem is csalódott. Az egy ízben le is állíttatta a vizsgálatot, máskor pedig utasíttatta a városi NEB-et, hogy mit ill. mit ne csináljon. a KNEB őt emiatt szigorú megrovás, fegyelmi büntetéssel sújtotta. A Volánnál folytatott vizsgálat azóta lezárult, a városi NEB okirathamisítás, hűtlen kezelés, csalás és egyébek miatt több személy ellen büntető feljelentést tett a rendőrségen. Ott a nyomozást előbb megtagadták, az ügy kivizsgálását a vállalati belső ellenőrzés hatáskörébe utalták. E nyilvánvaló abszurdum ellen a belső ellenőrzés tudva levőleg az igazgató irányítása alatt áll, az ügyészséghez fordult a városi NEB így mégiscsak megindult a rendőrségi vizsgálat. Kardos Jánosra visszatérve. A népi ellenőrök rendszeres akadályozása miatt a KNEB több pontba szedve indokait azt javasolta a megyei tanácsnak, hogy hívja vissza Kardost a megyei népi ellenőrzési bizottságból. Amit tett, összeegyeztethetetlen a NEB-tagsággal. A Volán igazgatója tudomást szerezve a KNEB indítványáról, bejelentette, hogy lemond társadalmi tiszttségéről. A megyei tanácselnökhelyettes javaslatára a tanácstagok ma úgy döntöttek, hogy megadják Kardos Jánosnak a sima visszavonulás lehetőségét, egy emberként szavazták meg a lemondását. Megkímélték a visszahívás szégyenétől és kellemetlenségeitől. Csakhogy épp az ilyen méltányos döntések, ásták alá eddig is a tanácsi testület tekintélyét,.

- Aközalkalmazottak szakszervezete egy közleményt juttatott el az országgyűlésnek és a miniszterelnöknek, valamint a SZOT főtitkárának. A lényegét Öry Szabó Zsolt foglalja össze.

- A nyilatkozatban a közigazgatás átfogó reformját sürgetik az önkormányzatra vonatkozó elképzelések mielőbbi megalkotását, és a közigazgatás országos valamint helyi feladatainak újragondolását. Mindezek hiánya vezetett odáig - írják - hogy egyesek alkalmatlannak tartják feladataik elvégzésére a tanácsi apparátust, sőt bűnbakká is kikiáltották. Ilyetén lejáratásuk azonban nemcsak megalapozatlan, hanem igazságtalan is. Hiszen a munkájukat meghatározó közgazdasági és jogi környezet csak

(EM)

lassan változik, és a közelmúlt hibás döntései is ránehezednek munkájukra. A nyilatkozat két helyen is foglalkozik a tanácsi apparátus rossz bér- és kereseti viszonyaival és még ebben az évben minimálisan 20 %-os soronkívüli béremelést követelnek. Megerősítik egy korábbi követelésüket is, amely szerint a költségvetésből finanszírozott intézmények dolgozói számára a kormány garantálja, hogy fizetésük nem maradhat el a népgazdasági átlagtól, és ezt automatikusan igazítsa a mindenkori inflációhoz. Mivel a közigazgatásban a tanácsi szervezetekben is mind gyakrabban kerül sor létszámcsökkentésre, követelik, hogy már az intézkedések előkészítésekor vonják be a szakszervezeteket. Tovább, minél előbb létre kell hozni a közigazgatási vezetők érdekképviselői fórumát és ahogy írják, bár nem vagyunk sztrájkpártiak, sürgetjük az államigazgatási dolgozók sztrájkszabályzatának elfogadását is.

-

Bpsten és környékén az elmúlt napokban keserű ízű tejet lehetett kapni, de az illetékesek szerint ezt nem kórokozó baktériumok okozták. A Kelenföldi üzem leállították a féltartós tej gyártását és vizsgálatot indított annak érdekében, hogy megelőzzék a tej ízének, főként melegben észlelhető megváltozását.

Tatabányán egy ámokfutó autós gépkocsijával karambolozott, majd a segítségére sietett mentőket megtámadta. A kihívott rendőröknek is neki ugrott. A 38 éves Pápis? Gábor erősen ittassan vezette autóját így neki ütközött egy magas útszegélynek, gépkocsija háromszor megpördült majd fejtetőre állt. A romok közül ketten mentették ki, de a férfi ütötte, rúgta őket és még a rendőrök is csak bilincssel tudták megfékezni az őrjöngőt. Az ámokfutót végül is a mentősök nyugtató injekciójával sikerült elcsendesíteni. Az ügyben folyik a vizsgálat.

Sport: teniszeredmények: ---

(EM)

Időjárás:

Péntek estig túlnyomóan napos, száraz idő várható, többnyire gyenge, változó irányú szélre számíthatunk. A legerősebb hajnali hőmérséklet 15-20 fok közt lesz, a nappali 30 fok körül alakul.

Az EM véget ért. A szerkesztő Márványi Péter búcsúzik.

- o -

KOSSUTH ADÓ

HÍRVILÁG

22.00 h

Jó estét kívnok, László József vagyok. Azt hiszem az elmúlt idők történelme kevés ilyen drámai napot hozott, mint ami a mai volt a maga módján. - Meghalt KÁDÁR János, és halálának perceiben a legfelsőbb bíróság rehabilitálta NAGY Imrét és társait.. - Tartalom: ---

- Most pedig a nap, s aligha nem az esztendő egyik legjelentősebb eseményének, ha úgy tetszik valódi korszakzárásnak hírei : - 77 esztendő korában elhunyt KÁDÁR János. Halálát mély megrendüléssel és fájdalommal tudatta az MSZMP KB-a, az országgyűlés, az Elnöki Tanács és a kormány. Az MSZMP Elnöksége külön közleményt adott ki. (Ism.)

- KÁDÁR János halálának hírére az ország minden részéből részvétnyilvánítások érkeztek a távirati irodához. - Az MSZMP XIII. kerületi bizottsága KÁDÁR János személyében Angyalföld volt párttitkárát, hoésszú évekig országgyűlési képviselőjét is gyászolja. A nyugdíjasok bpesti szövetsége felhív mindenkit, hogy végső búcsúként 1 szál virággal rója le kegyeletét KÁDÁR János ravatalánál.

- Most egy korábban készült felvételből hallanak részleteket. Farkas Zoltán két történészt, Kosári Domost és *Ormas. Márta* vala- mint Újhelyi Szilárdot kérdezte a KÁDÁR Korszak értékeléséről.

- Úgy gondolom némi idő eltelte semmit sem von le a megállapítások értékéből.

- Beszélhetünk kádárizmusról, sőt mindjárt idézem a Le Monde-t, amelyik annak idején még a 60-as évek végén egyszer azt mondta, hogy Kádár..... az jobb mint egy dubcek..... A fölemelkedő kádárizmus jobb mint egydubcekizmus. Na de ezek.....

- Kosári Domokos megállapításában megállapításában nyilván benne van az is, hogy a kádárizmus túléltemagát, vagy legalábbis élt a kádárizmus, szemben a dubcekizmussal, ami megbukott.

(hírvilág)

- Igen, de azért hozzátenném, hogy helytelen egy periódusnak egyetlen, önmagában azonos periódusnak tekinteni, ez több egymástól elég élesen elváló szakaszra osztható. Hát itt van mindjárt az első évek. Mondjuk 61. Ez t.képpen a rendcsinálás korszaka, ahogy Halmos? Mária legutóbbi előadásának slogenjét idézzem. Vagy ha úgy tetszik a megtorlásé. Azután később jött egy felemelkedő, egy megbékélszi időszak, és a végén pedig jött egy pangás, egy kiábrándulási időszak. Hát azt hiszem még tovább is mondhatnánk, de hogy legalább ezt a hármat meg kell különböztetnünk ez biztos. Továbbá ott is aggályaim lennének, ha mi ezt ennyire egy személyhez kötnénk. Kétség kívül KÁDÁR János nagyon jelentős egyéni szerepet játszott, kiemelkedő szerepet játszott ebben a korszakban, de hát először is azt kell megnéznünk, hogy mi volt a mozgástér. Mind a nemzetközi vonatkozásban, mind a belső struktúra politikai, gazdasági struktúra vonatkozásban. Hiszen a szokás azszemélyekre vezetünk vissza, ez régi magyar szokás, és akkor személyeket dicsérünk vagy teszünk felelőssé.

- Bocsásson meg, de azt hiszem éppen a kádárizmusra ez rettenetesen jellemző, hogy KÁDÁR János, aki elhatárolta magát mindenfajta személyi kultusztól, végül is olyan életpályát futott be, hogy ami ebben az országban történt mondjuk 1965 és 1975-78 nem tudom milyen időpontot mondjak, között, az mégiscsak az ő személyéhez volt mindenekelőtt kötődve.

- Nem véletlen, hogy éppen ezeket az éveket választotta ki. Amikor az emberek még egy kicsit fogadták ezeket az eredményeket. Mi itt végső mérleget nem tudunk mondani. Ezek megközelítések. Megközelítések és talán azt kellene előrebecsátani, hogy ma hajlamosak az emberek pro és contra indulatokkal megközelíteni a személyi és kérdéseket egyaránt.

- Ormos Máriát próbálom szólítani.

- Én úgy gondolom, hogy ezt a 30 évet soha a nemzeti..... a nemzet történeti tudatában, a történetírásban nem fogják elválsztani KÁDÁR János nevétől. Egész biztos, hogy fémjelezni fogja a 30 év. Ez a kádárizmus és KÁDÁR János személye.

(hírvilág)

Ez azonban nem jelenti azt, hogy ez a 30 év az ország története szempontjából kimerült volna abban, hogy ez egy kádárizmus. Valójában amögött, ami a politikában történt, ami a gazdaságban történt, a kimutathatóés egyebekben még ... élet egy ország, és annak volt egy története. Az emberek, a családoknak, a falvaknak, a városoknak és ez a történet az, amit sokkal kevésbé ismerünk mind a mai napig, mint amennyire már szintén ismeretlen politikai szférával előre jutottunk.

- Újhelyi Szilárd azok közé tartozik, aki elég közelről megélte egy-két fordulót a politikai harcok közül. Önnek mit jelent a kádárizmus?

- CSak mint szemtanu próbálom megfogadva azt a tanácsot, hogy indulatmentesen beszélni erről a kérdésről. Először is az, hogy kádárizmus. Meg kell mondanom azt, hogy a közvéleény úgy van ezzel, hogy a kádárizmus alatt valóban nem az egész korszak aebben teljesen egyetértek és.....Tudva való, hogy ha arról beszélünk, hogy Ferenc-József kor, akkor megint a szabadságharc leverése.... Bach -korszakot érti az ember, hanem ezt a bizonyos boldog békeidőszakot, és ezt szokták úgy nevezni, hogy Ferenc-József- időszak. A közvéleményben a kádárizmus t.képpen ennek a szakasznak a meg.....szolgált.

- Amit most hallanak, az únevezett utca emberéenk véleménye ma délután.

- Én megdöbbsentem és most látom az arcokat és az (arcok nem hazudnak).

- Ha jól vesszük nem.....nem volt olyan rossz az embereknek esngedték, hogy legyen nekik valami az ő ideje alatt mi.....és meg is kaptuk.

- Nagyon.....Nagy Imre esetében volt?

- Nagyon.

- Jaj, Istenem, külön imádkozok érte.

(hírvilág())

- Nem nyilatkozik?
- Nem, nem.
- Idős ember volt, aki leélte az életét. Ma egy kicsit nyitottabb a politikánk és most feltárták az 56-os eseményeket, most egy kicsit zavart a helyzet. Ezt állítom hogy minden emberben benne van.
- Kicsit zavarban van?
- Tiszteltem, hogy úgy mondjam, Az volt bennem most, hogy úgy halt meg hogy bűnsnek érezte magát.
- Ahogy a nép.....szerintem ő nem érdemelt ilyesmit.
- Az az igazság, hogy én nem nagyon kultiváltam,.....ember volt.
- Az emberek arcán azért sok minden tükröződik, egyrészt a Kádár Jánossal való kapcsolat tisztázódása folytán most azért sok minden kiderült szerintem.
- Kis hazánkat szerintem ő juttatta koldusbotra.
-érthetetlen.

-.....GRÓSZ Károly megismételte azt a világszerte hangoztatott véleményt, miszerint KÁDÁR János a nagy kompromisszumok politikusa. Mint a főtitkár hangsúlyozta, KÁDÁR ezeket a kompromisszumokat mindig a fejlődés érdekében vállalta. A KÁDÁR János nevével fémjelzett korszakot GRÓSZKároly ellentmondásosnak minősítette és úgy fogalmazott, hogy az első 15-18 év hozott első sorban eredményeket. Ezt követően egyre inkább kiütköztek a gazdasági és politikai ellentmondások. Sőt, voltak olyan időszakok is, amikor az irányításban Kádár János gyakorlatilag nem volt jelen. - A világ vezető hírügynökségei vezető helyen számoltak be KÁDÁR János halálhíréről. (Lásd: 378-tól)

A TASSZ hírügynökség délután már csaknem teljes terjedelmében ismertette a KÁDÁR János haláláról kiadott gyászjelentést. A Reuter a magyar vezető múltjának értékelésekor hangsúlyozta, KÁDÁR János azzal szerzett tekintélyt, hogy

(hírvilág)

Magyarországon a legliberálisabb és legnyugottabb társadalmat teremtette meg K-Európában. A CS TV-híradó külön filmösszeállításban részletesen ismertette KÁDÁR János életpályáját. A kommentátor megállapította, hogy kiemelkedő államférfit gyászolunk. Az osztrák rádió esti hírösszefoglalójában ismertették a politikus életútját. A bécsi TV híradója ugyancsakés a műsorvezető utalt arra is, hogy a sors különös ironiájaként éppen ma nyilvánította törvénytelenek a magyar legfelsőbb bíróság a Nagy Imre és társai ellen hozott ítéletet. KÁDÁR János tevékenységének méltatásakor a hírügynökségek nem feledkeznek meg az elhunyt vezető politikusi erényeiről sem. Az AFP francia hírszolgálati iroda utal arra, hogy KÁDÁR János szerény embernek ismerték, aki személyével kapcsolatban gyűlölt és tiltott bármiféle kultuszt.

-
Az amerikai elnök részvétét fejezte ki KÁDÁR János elhunya miatt. (Ism.)

A legfelsőbb bíróság elnökségi tanácsa megállapította, hogy Nagy Imre és sorstársai semmiféle bűncselekményt sem követtek el. A felmentő határozatról NEJ György tudósít. (Ism.)

- Bukarestben holnap kezdődik a VSZ csúcstalálkozója és a politikai tanácskozó testület ülése. Martin Kovács Miklós beszámolója röviddel ezelőtt érkezett.

- Bukarestben ma még aprotokollé volt az igazi főszerep a holnap kezdődő VSZ csúcstalálkozón. A tudósítónak talán megvocsátható, ha a jelépes gesztusokra is figyel. Pld. arra, hogy a román tv-híradó néhány perce .. végig mutatta a hat delegáció érzékését. úgyhogy láthattuk pld. hogy a bolgár, az NDK_beli, a lengyel, a CS és a szovjet küldöttségvezetők valamint a vendéglátó Ceausescu a parolázás mellett a szokásos három csókkal köszöntötte egymát. A magyar küldöttség vezetője, NYERS Rezső és Ny. Ceausescu a kézfogásnál maradt. A magyar delegáció tagaja még NÉMETH MIKLÓS, Horn Gyula és KÁRPÁTI Ferenc. Az utóbbi két politikus már este munkához látott,

(hírvilág)

mert ezekben a percekben is tanácskozik a honvédelmi miniszteri és a külügyminiszteri bizottság. Zárt ajtók mögött vitatták meg hogyan szándékoznak korszerűsíteni a VSZ szervezetét. A magyar javaslat egyik eleme, hogy a katonai együttműködés mellett erősödjék a politikai jellegű közös állásfoglalás a nemzetközi politika fő kérdéseiben. Az egyes országok viszont a saját fejlődésükről szuveren módon maguk gondoskodjanak. Magyar részről egyébként hangztatják a vezetők, hogy mi konzultáció s kapcsolatokra törekszünk nem pedig koordinációra. A jelek szerint ebben mindenképpen partner a SZU. Erre utal az is, ahogyan M. Gorbacsov még Párizsban támogatásáról biztosította a lengyel és a magyar reformokat.

-

A jövőben ki kell zárni minden lehetőséget, hogy a NATO vagy a VSZ egymással szemben vagy saját szövetségén belül katonaialkalmazzon. - mondtaGorbacsov. A szovjet államfő franciaországi látogatásának utolsó napján mondott beszédet, a fennállásának 40 évfordulóját ünneplő európa tanácsgyűlésén. (Ism)

A magyar és lengyel belpolitikai események jól bizonyítják, hogy a sztálinista szocializmus lejártdó tt. Minderről O.Bogomolov akadémikus beszélt a Moszkovszkije Novosztj c. lapnak adott nyilatkozatában. A tudós hangsúlyozta, hogy a sztálinista modell válsága több évtizede tart. És a rendszér jelenleg kilátástalanná vált. A válság között Bogomolov megemlítette a szocialista országok technikai lemaradását a nyugat mögött. A gazdasági növekedés megtorpanását, a krónikus áruhiányt és az inflációt. Az akadémikus utalt arra is, hogy a SZU-ban megindult reform jótékony hatással van a szocializmus megújítására tett különböző kísérletekre egyes kelet-európai államokban.

Jugoszláv lapvélemény szerint gyökeresen meg kell újítani a szocialista rendszert a haladás érdekében. - A Borba terjedelmes kommentárban foglalkozik a magyarországi és a lengyelországi reformokkal, amelyeket a jugoszláv lap

(hírvilág)

teljes támodatásáról biztosít. Az újság ezzel szemben utal azokra a szocialista államokra, amelyeknek vezetése mereven elutasítja a politikai pluiralizmust és továbbra is csak pártállamban képes gondolkodni. Az átalakítástól való félelem. - állapítja meg a Borb visszatartja Bukarestet, Prágát és Berlint attól, hogy kísértletet tegyen a szocialista rendszer megreformálására.

Pekingben kemény támadás kezdődött a volt pártfőtitkár ellen. ---

-

Magyarországon nyilvánosságra hozták az amerikai elnök bpesti látogatásának programját. (Ism.)

Sport: ----

Időjárás: ---

- o -